Prihodi i rashodi na primjeru poduzeća Hoteli Maestral d.d.

Bubaš, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:592799

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Nikolina Bubaš

PRIHODI I RASHODI NA PRIMJERU PODUZEĆA HOTELI MAESTRAL d. d.

INCOME AND EXPENSES CASE STUDY OF HOTELS MAESTRAL d. d. COMPANY

Završni rad

Gospić, 2016.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Poslovni odjel

Stručni studij Ekonomika poduzetništva

PRIHODI I RASHODI NA PRIMJERU PODUZEĆA HOTELI MAESTRAL d. d.

INCOME AND EXPENSES CASE STUDY OF HOTELS MAESTRAL d. d. COMPANY

Završni rad

MENTOR

Ivana Arbanas, dipl. oec.

STUDENT

Nikolina Bubaš

MBS: 0296013991

Gospić, rujan 2016.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću
Poslovni odjel

Gospić, 23. svibnja 2016.

ZADATAK

za završni rad

Pristupnici **Nikolini Bubaš,** MBS: 0296013991, studentu stručnog studija Ekonomika poduzetništva izdaje se tema završnog rada pod nazivom

PRIHODI I RASHODI NA PRIMJERU PODUZEĆA HOTELI MAESTRAL d. d.

Sadržaj zadatka:

1. UVOD
2. TEORIJSKE ODREDNICE PRIHODA I RASHODA
3. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI PRIHODA I RASHODA
4. ZNAČAJ RAČUNOVODSTVENOG PRAĆENJA I ANALIZE PRIHODA I RASHODA U POSLOVNOM DJELOVANJU
5. PRIHODI I RASHODI NA PRIMJERU PODUZEĆA HOTELI MAESTRAL d. d.
6. ZAKLJUČAK
   LITERATURA

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: Ivana Arbanas, dipl. oec. zadano: 23. svibnja 2016., _____ (potpis)

Pročelnik: dr. sc. Vlatka Ružić, viši predavač predati do: 30. rujna 2016., _____ (potpis)

Studentica: Nikolina Bubaš primila zadatak: 25. svibnja 2016., _____ (potpis)

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

I Z J A V A

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom *Prihodi i rashodi na primjeru poduzeća Hoteli Maestral d. d.* izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora Ivane Arbanas, dipl. oec.

Nikolina Bubaš

_____
(potpis studenta)

SAŽETAK

U završnom radu navedene su teorijske odrednice, prikazani su postupci i specifičnosti računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda te su pojašnjeni osnovni instrumenti i tehnike analize prihoda i rashoda, tj. financijskog rezultata poslovanja poduzeća. Također, prikazan je značaj računovodstvenog praćenja i analize ostvarenih prihoda, rashoda i financijskog rezultata poslovanja poduzeća putem financijskih pokazatelja u poslovnom djelovanju. Sučeljavanjem i analizom prihoda i rashoda utvrđuje se financijski rezultat i uspješnost poslovanja poduzeća i može se zaključiti stagnira li poduzeće ili se razvija i posluje li bolje ili lošije u odnosu na konkurentska poduzeća i poduzeća koja djeluju u istom sektoru djelatnosti i koje poslovne odluke je potrebno donijeti u budućnosti, s ciljem povećanja uspješnosti poslovanja poduzeća ili pri donošenju ostalih poslovnih odluka. Sve navedeno u teorijskom dijelu prikazano je i analizirano na primjeru poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. u razdoblju od 2013. do kraja 2015. godine, tj. prikazano je računovodstveno praćenje i izvršena je analiza strukture i dinamike prihoda i rashoda te je izvršna analiza uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. putem financijskih pokazatelja povezanih s prihodima i rashodima, tj. pomoću izračuna i analize pokazatelja likvidnosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Ključne riječi: prihodi, rashodi, računovodstvo, analiza, poduzeće

ABSTRACT

The final article summarizes the theoretical determinants, presents the procedures and the specifics of the accounting tracking of revenues and expenditures and explained the basic tools and techniques of analysis of revenues and expenses, ie. the financial results of the business enterprises. Also, the importance of accounting tracking and analysis of realized revenues, expenditures, and financial results of the business enterprises through the financial indicators in the business activity. By confronting and analysis of income and expenditure, the financial result shall be determined and business performance and can be concluded whether stagnant or company develops and does it operates better or worse compared to competing companies and the companies that operate in the same sector of activity and what business decisions should be bring in the future, in order to increase business performance of companies or in making other business decisions. All this in the theoretical part is presented and analyzed in the example of business enterprises Hotels Mistral d. d. In period from 2013. until the end of 2015. year, ie. it is shown in the accounting tracking and an analysis of the structure and dynamics of income and expenses is done, and an analysis of corporate performance of the company Hotel Mistral d. d. through financial indicators related to revenue and expenditure, ie. by means of calculation and analysis of indicators of liquidity, activity, economy and profitability.

Key words: income, expenses, accounting, analysis, company

SADRŽAJ

1. UVOD 1
1.1. Problem i predmet završnog rada 1
1.2. Svrha i cilj završnog rada 2
1.3. Struktura završnog rada 2

2. TEORIJSKE ODREDNICE PRIHODA I RASHODA 4
2.1. Pojam i vrste prihoda 4
2.1.1. Prihodi od prodaje proizvoda 5
2.1.2. Prihodi od pružanja usluga 5
2.1.3. Ostali prihodi 6
2.1.4. Financijski prihodi 6
2.2. Pojmovno određenje i vrste rashoda 7

3. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI PRIHODA I RASHODA 9
3.1. Specifičnosti računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda 9
3.2. Primjeri knjiženja prihoda i rashoda 12
3.3. Utvrđivanje i knjiženje financijskog rezultata poslovanja 16

4. ZNAČAJ RAČUNOVODSTVENOG PRAĆENJA I ANALIZE PRIHODA I RASHODA U POSLOVNOM DJELOVANJU 19
4.1. Važnost i podloga računovodstvenog praćenja i analize prihoda i rashoda u poslovnom djelovanju 19
4.2. Instrumentarij i postupci analize prihoda i rashoda 21
4.3. Specifičnost i važnost upravljanja prihodima u sektoru turizma 23
4.3.1. Specifičnost upravljanja prihodima u sektoru turizma 23
4.3.2. Pokazatelji efikasnosti u upravljanju prihodom u hotelijerstvu 24

5. PRIHODI I RASHODI NA PRIMJERU PODUZEĆA HOTELI MAESTRAL D. D. 26
5.1. Razvoj i financijsko izvještavanje poduzeća Hoteli Maestral d. d. 26
5.2. Računovodstvene politike od utjecaja na prihode i rashode 26
5.3. Iskazivanje pozicija u bilanci povezanih s prihodima i rashodima 28

5.4. Horizontalna i vertikalna analiza prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d..... 30
5.5. Analiza i utjecaj novčanog toka na profitabilnost i sigurnost poslovanja poduzeća 37
5.6. Financijski rezultati poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. u 2015. po vrstama usluga i hotelima 38
5.6.1. Analiza ostvarenih prihoda po vrstama usluga i hotelima.....38
5.6.2. Analiza ostvarenih rashoda po vrstama usluga i hotelima.....41
5.7. Analiza uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral 42
d. d. na temelju financijskih pokazatelja.....42
5.7.1. Pokazatelji likvidnosti.....43
5.7.2. Pokazatelji aktivnosti.....46
5.7.3. Pokazatelji ekonomičnosti.....48
5.7.4. Pokazatelji profitabilnosti.....49
5.8. Ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. i usporedba s poslovanjem određenih poduzeća iz istog sektora djelatnosti.....52
5.8.1. Ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. 52
5.8.2. Usporedba uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. i određenih poduzeća iz istog sektora djelatnosti 53

6. ZAKLJUČAK.....55

POPIS LITERATURE 56

POPIS KRATICA.....61

POPIS TABLICA 62

POPIS GRAFIKONA.....63

1. UVOD

Tema završnog rada je sama realizacija i analiza uspješnosti poslovanja poduzeća kroz prikaz specifičnosti računovodstvenog praćenja i analizu strukture i dinamike ostvarenih prihoda i rashode na primjeru poduzeća Hoteli Maestral d. d. Analiza prihoda i rashoda te izračunatih financijskih pokazatelja povezanih s prihodima i rashodima prikazana u radu omogućava i komparaciju uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. s ostvarenim poslovnim rezultatima nekoliko poduzeća koja djeluju u sektoru turizma. Na taj način nastojalo se prikazati i specifičnosti te uspješnost poslovanja u sektoru turizma u cjelini.

1.1. Problem i predmet završnog rada

Problem završnog rada je i problem iz poslovnog djelovanja većine poduzeća. Naime, gospodarska kriza pridonijela je povećanju rizika poslovanja na globalnoj razini te smanjenju uspješnosti poslovanja. Istodobno, može se smatrati da je neadekvatno upravljanje rashodima te neuočavanje novih prilika za povećanje prihoda pridonijelo i pridonosi recesiji koja pogađa društvo i gospodarski sektor. Iako računovodstvene informacije i analitički postupci analize prihoda i rashoda omogućavaju uočavanje poslovnih poremećaja i ublažavanje uzroka koji smanjuju uspješnost poslovanja poduzeća oni se često ne koriste u dovoljnoj mjeri kao podloga u poslovnom odlučivanju.

Predmet završnog rada usko je vezan za samu ocjenu uspješnost poslovanja poduzeća na temelju analize prihoda i rashoda, što je u radu realizirano na temelju primjera poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. Isto je izvršeno na temelju dostupnih i javno objavljenih računovodstvenih informacija, u prvom redu financijskih izvještaja poduzeća. Analizirani su ostvareni poslovni rezultati poduzeća Hoteli Maestral d. d. i određeni financijski pokazatelji za 2013., 2014. i 2015. godinu te su isti uspoređeni s poslovnim rezultatima ostalih poduzeća iz istog sektora djelatnosti.

1.2. Svrha i cilj završnog rada

Svrha završnog rada je ukazati na važnost poznavanja specifičnosti i zakonitosti računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda te korištenja analitičkih instrumenata i postupaka u upravljanju poduzećem i povećanju uspješnosti poslovanja.

Cilj rada je prikazati specifičnosti računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda općenito, a posebice specifičnosti istog u sektoru turizma i ukazati na korisnost istih, kroz primjer analize ostvarenih prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. te izračunatih i analiziranih financijskih pokazatelja, u ocijeni uspješnosti poslovanja poduzeća te korekciji, planiranju i donošenju poslovnih odluka.

1.3. Struktura završnog rada

Završni rad je strukturiran u šest poglavlja.

U prvom poglavlju, **Uvodu,** naveden je prikaz samog problema i predmeta rada te njegova svrha i cilj i na kraju kako je rad strukturiran u cjelini.

Kroz drugo poglavlje, pod naslovom **Teorijske odrednice prihoda i rashoda,** navedene su definicije te vrste prihoda i rashoda i pravila za njihovo priznavanje i mjerenje sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja te Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI).

U trećem poglavlju, **pod naslovom Računovodstveni aspekti prihoda i rashoda**, prikazani su primjeri računovodstvenog praćenja prihoda, rashoda i financijskog rezultata poslovanja te neke izmjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja povezane s tematikom prihoda i rashoda.

Četvrto poglavlje, pod naslovom **Značaj računovodstvenog praćenja i analize prihoda i rashoda u poslovnom djelovanju**, prikazuje ulogu računovodstvenog praćenja i

analize prihoda i rashoda u poslovnom djelovanju općenito, a posebice važnost istog u sektoru turizma.

U petom poglavlju, pod naslovom Prihodi i rashodi na primjeru poduzeća Hoteli Maestral d. d., prikazana je djelatnost poduzeća Hoteli Maestral d. d. te analizirana struktura i dinamika ostvarenih prihoda i rashoda te financijskog rezultata poslovanja poduzeća kroz određeni niz godina. Na temelju podataka iz Godišnjeg izvješća poduzeća i financijskih izvještaja izračunati su pokazatelji likvidnosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti te izvršena ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. te usporedba ostvarenih financijskih rezultata i pokazatelja s ostvarenim poslovnim rezultatima deset najvećih trgovačkih društava prema prihodima u sektoru turizma.

Sam kraj rada završava **Zaključkom** rada, u kojem su navedeni zaključci svih poglavlja i zaključak o uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. te zaključak o primjeni svega analiziranog u radu u poslovnoj praksi.

2. TEORIJSKE ODREDNICE PRIHODA I RASHODA

U nastavku rada definirane su značajke i navedena klasifikacija prihoda i rashoda, što je preduvjet za ispravno računovodstveno praćenje i analizu istih, kako u nastavku završnog rada tako i u poslovanju poduzeća.

2.1. Pojam i vrste prihoda

„Prihodi su bruto priljevi ekonomskih koristi tijekom razdoblja koji proizlaze iz redovnih aktivnosti subjekta, i koji imaju za posljedicu povećanje kapitala, osim povećanja kapitala koja se odnose na unose sudionika u kapitalu. Prihodi se mjere po fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja.

U okviru računa dobiti i gubitka prikazuju se samo prihodi od prodaje i ostali poslovni prihodi kao stavka izvještaja. U knjigovodstvu se stavke prihoda detaljnije razrađuju na najmanje onoliko stavaka koliko ih zahtijeva standard financijskog izvještavanja. Računovodstveni postupak priznavanja prihoda reguliran je za obveznike primjene MSFI-a, u MRS-u 18 - Prihodi, a za obveznike primjene HSFI-a, u HSFI-u 15 - Prihodi. Ostvarivanje prihoda koji imaju za posljedicu povećanje kapitala ili barem očuvanje, temeljni je cilj svakoga trgovačkog društva. Prihodi nastaju prodajom robe, proizvoda, obavljanja usluga, ustupanja imovine na korištenje drugima, potporama i slično. Knjigovodstvo prije svakoga evidentiranja prihoda mora provjeriti osnovanost nastanka pojedinog poslovnog događaja i u skladu s time u računu dobiti i gubitka pojedinog izvještajnog razdoblja priznati prihod.

Prihodima od prodaje se temeljem standarda financijskog izvještavanja smatraju:

- prihodi od prodaje proizvoda
- prihodi od pružanja usluga
- korištenja imovine subjekta od strane drugih, a čime se zarađuju, kamate, tantijemi i dividende.” (Bakran i dr. 2016: 8)

2.1.1. Prihodi od prodaje proizvoda

„Prihodi od prodaje proizvoda priznaju se u računu dobiti i gubitka kada:

- su na kupca preneseni značajni rizici i koristi od vlasništva nad proizvodima
- poduzetnik ne zadržava stalno sudjelovanje u upravljanju, do stupnja koji se obično povezuje s vlasništvom niti učinkovitu kontrolu nad prodanim proizvodima i robom
- iznos prihoda se može pouzdano izmjeriti, vjerojatno je da će ekonomske koristi povezane s transakcijom u svezi prodaje proizvoda pritjecati kod poduzetnika, i
- troškovi, koji su nastali ili će nastati transakcijom u svezi prodaje proizvoda mogu se
- pouzdano izmjeriti.” (Bakran i dr. 2016, 1−77: 9)

2.1.2. Prihodi od pružanja usluga

„Prihod od pružanja usluga treba priznati prema stupnju dovršenosti usluge na datum sastavljanja financijskog izvještaja. Uvjet da bi se na ovaj način priznali prihodi od pružanja usluga je da se rezultat transakcije za pružene usluge može pouzdano izmjeriti. Kada se rezultat transakcije ne može pouzdano izmjeriti prihod se priznaje samo u visini priznatih rashoda. Rezultat se može pouzdano izmjeriti kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- iznos prihoda se može pouzdano izmjeriti
- vjerojatno je da će ekonomske koristi povezane s obavljenom uslugom pritjecati u društvo
- stupanj dovršenosti usluge na datum bilance može se sa
- sigurnošću izmjeriti
- nastali troškovi transakcije i troškovi dovršavanja transakcije mogu se pouzdano izmjeriti.

Navedeni postupak mjerenja prihoda naziva se metoda stupnja dovršenosti i primjenjuje se i kod ugovora o izgradnji reguliranih MRS-om 11 - Ugovori o izgradnji.

Detaljniji računovodstveni postupak kod priznavanja i mjerenja troškova i prihoda po osnovi ugovora o izgradnji propisan je MRS-om 11 - Ugovori o izgradnji za obveznike primjene MSFI, a za obveznike primjene HSFI-a u okviru HSFIa 15 - Prihodi. Načela priznavanja prihoda temeljem ugovora o izgradnji primjenjuju se na ugovore o izgradnji koji se izvršavaju u više poslovnih godina. Za raspoređivanje prihoda u poslovne godine u kojima se izvršava ugovor o izgradnji primjenjuje se metoda stupnja dovršenosti. Uz mjerenje stupnja dovršenosti prema kojemu se za određenu razinu dovršenosti određuje prihod po ugovoru o izgradnji potrebno je tim prihodima sučeliti pripadajuće troškove koji se odnose na taj ugovor." (Bakran i dr. 2016: 9)

2.1.3. Ostali prihodi

Ostalim prihodima smatraju se prihodi koji nisu iz osnovne djelatnosti društva. Iako MRS 18 posebno ne navodi koji su to ostali prihodi, zahtjev računa dobiti i gubitka koji je usklađen sa IV. i VII. Direktivom (računovodstvene Direktive Europske unije (EU) traži njihovo iskazivanje.

Prema Bakran i dr. 2016., kao primjer ostalih poslovnih prihoda mogu se navesti:

- prihodi od donacija, subvencija, dotacija, potpora i poticaja (poljoprivreda, zapošljavanje i drugo)
- prihodi od zakupnina i najamnina
- prihodi od ukidanja kratkoročnih i dugoročnih rezerviranja
- ostali prihodi od prodaje proizvoda i usluga (primjerice, prodaja proizvoda ili usluga koja nije iz asortimana poduzetnika, a stečena je po osnovi obračunskih plaćanja) itd.

2.1.4. Financijski prihodi

„U okviru financijskih prihoda kod poduzetnika najčešće se javljaju kamate kao prihod od plasiranja viška novčanih sredstava u depozite, u zajmove drugim poduzetnicima ili fizičkim osobama i u dužničke vrijednosne papire. U financijske prihode svrstavaju se i

realizirani dobici od prodaje financijske imovine, kao i nerealizirani dobici od financijske imovine koja se vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, te prihodi od dividendi i udjela u dobiti. Posebna vrsta financijskih prihodi su pozitivne tečajne razlike.

U ostale financijske prihode uključuju se prihodi u visini realiziranih dobitaka od prodanih dionica i poslovnih udjela i druge financijske imovine, kao i prihodi od faktoringa odnosno otkupa potraživanja, prihodi od dobivenih diskonta i slično. Kada društvo proda ukupno ili dio ulaganja u neku dionicu utvrđuje se realizirani dobitak ili gubitak od prodaje dionica. Ako je ostvarena prodajna cijena viša od knjigovodstvene vrijednosti društvo će ostvariti realizirani dobitak od prodaje dionica." (Bakran i dr. 2016: 17)

2.2. Pojmovno određenje i vrste rashoda

„Rashodi su jedan od elemenata mjerenja uspješnosti poslovanja subjekata, smanjenje su ekonomskih koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava ili stvaranja obveza, što za posljedicu ima smanjenje glavnice. Rashodima se ne smatraju smanjenja sredstava ili povećanja obveza koja su izravno povezana s raspodjelom glavnice." (Gulin i dr. 2003: 361)

Osnovna podjela rashoda je na:

- Poslovne rashode
- Financijske rashode

Poslovne rashode sačinjavaju materijalni troškovi, troškovi osoblja, amortizacija, ostali troškovi, rezerviranja i vrijednosna usklađenja.

U okviru financijskih rashoda kod poduzetnika najčešće se javljaju kamate koje poduzetnici plaćaju kao naknadu za korištenje tuđih financijskih sredstava, a najčešće ih posuđuju od banaka i drugih financijskih institucija, drugih poduzetnika ili fizičkih osoba. U financijske rashode svrstavaju se i realizirani gubici od prodaje financijske imovine, kao i nerealizirani gubici od financijske imovine čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu

dobiti i gubitka. Često se kao financijski rashodi javljaju troškovi financijskog najma, te diskonti pri prodaji mjenica i potraživanja od kupaca. Posebna vrsta financijskih rashoda su pozitivne tečajne razlike. (Bakran i dr. 2016: 20)

Bakran i dr. 2016 navode da se u ostale financijske rashode uključuju rashodi u visini gubitaka pri prodaji dionica i poslovnih udjela, diskonti pri prodaji mjenica i drugih vrijednosnih papira, kao i diskonti prilikom prodaje potraživanja od kupaca. Kada društvo proda ukupno ili dio ulaganja u neku dionicu utvrđuje se realizirani dobitak ili gubitak od prodaje dionica. U slučaju kada je ostvarena prodajna cijena niža od knjigovodstvene vrijednosti društvo će ostvariti realizirani gubitak od prodaje dionica.

3. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI PRIHODA I RASHODA

U nastavku rada prikazane su neke specifičnosti i primjeri računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda u poslovnoj praksi.

3.1. Specifičnosti računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda

Prihodi su jedan od elementa mjerenja uspješnosti poslovanja.
Belak i dr. 2012. navode da prihodi mogu nastati na dva načina:

1. kao nastajanje imovine ili kao povećanje postojeće imovine, što nije uzrokovalo ni smanjenje druge imovine, a ni povećanje dugova, što rezultira smanjenjem glavnice
2. kao smanjenje ili nestanak dugova u pasivi, čemu nije bila posljedica ni povećanje ostalih dugova, a ni smanjenje imovine u aktivi, što rezultira povećanjem glavnice.

Iz definicije prihoda i opisanih primjera jasno je da se u sustavu dvojnog knjigovodstva povećanje odnosno nastanak prihoda iskazuje istodobno s povećanjem imovine ili smanjenjem obveza. To upućuje na izravnu vezu bilance i izvještaja o dobiti, odnosno na vezu imovine, obveza i kapitala u bilanci s prihodima i rashodima i rezultatom poslovanja.

„Rashodi su smanjenja gospodarskih koristi tijekom bilančnog razdoblja u obliku odljeva ili smanjenja imovine ili pak nastanka dugova što rezultira smanjenjima glavnice, ali ne onima koja su proistekla iz raspodjele sudionicima u glavnici.

Rashodi mogu nastati na dva načina:

1. kao smanjenja imovine ili kao nastanak neke imovine u aktivi, a da nije bilo povećanja druge imovine, a ni smanjenja postojećih dugova, što rezultira smanjenjem glavnice.
2. kao nastanak dugova ili povećanje postojećih dugova u pasivi pri čemu nije došlo do smanjenja drugog duga, a ni do povećanja imovine u aktivi, što rezultira smanjenjem glavnice.” (Belak i dr. 2012: 1125)

Prema tome, Belak i dr. 2012 zaključuju da bez obzira na broj i vrstu knjigovodstvenih događaja koji uvjetuju mijenjanje vrijednosti glavnice (kapitala) a rezultiraju iz nastalih rashoda i prihoda, može se uvažiti sljedeće njihovo ustrojstvo:

1. neposredno smanjenje vrijednosti glavnice (kapitala) zbog nastajanja rashoda
2. posredno smanjenje vrijednosti glavnice (kapitala) zbog nastajanja rashoda
3. neposredno povećanje vrijednosti glavnice (kapitala) zbog nastajanja prihoda
4. posredno povećanje vrijednosti glavnice (kapitala) zbog nastajanja prihoda.

Promjene HSFI-ja 15 Prihodi i HSFI-ja 16 Rashodi, a koje stupaju na snagu za razdoblja koja počinju 1. siječnja 2016. ili nakon toga, tj. koje će poduzetnici prvi put primijeniti pri sastavljanju izvještaja za 2017. godinu, donose između ostalog i izmjene u kategorizaciji prihoda i rashoda.

Izmjenama i dopunama HSFFI-jeva, u HSFI-ju 15 definiran je pojam „neto prihoda" koji se odnosi na iznose ostvarene prodajom proizvoda i davanjem usluga nakon oduzimanja popusta i poreza na dodanu vrijednost te drugih poreza izravno povezanih s prihodima.

Značajna promjena nastala izmjenama HSFFI-jeva je i promjena u kategorizaciji prihoda te sada postoje poslovni prihodi (koji mogu biti prihodi od prodaje i ostali poslovni prihodi) te financijski prihodi, dok su prethodno definirani izvanredni ostali prihodi i nerealizirana dobit (prihod) u potpunosti ukinuti. Prethodno definirani nerealizirana dobit i izvanredni prihodi sada su raspoređeni na poslovne i financijske prihode. (Krajinović 2016: 62)

Novi HSFI 15 isto tako određuje da se kod obračuna ulaganja prema metodi udjela ulagateljev udio u dobiti ili gubitku poduzetnika u koji je objavljeno ulaganje priznaje kao ulagateljev financijski prihod dok su ti prihodi do sada bili kategorizirani kao poslovni prihodi Osim toga, novim odredbama standarda definirane su i nove informacije koje se odnose na informacije o bruto iznosu nastalih prihoda i rashoda povezanih s otuđenjem dugotrajne imovine." (Krajnović 2016: 62).

Nastale su određene promjene i u HSFI-ju 16, standardu vezanom uz rashode. Te promjene uglavnom su posljedica ukidanja kategorija određenih rashoda pa tako novi

izmijenjeni standard određuje da rashodi mogu biti poslovni i financijski te su prethodne kategorije nerealiziranih gubitaka (rashoda) te ostali izvanredni ukinute. Osim toga, u standardu se promijenila definicija pozicija troškova te su sada definirani „ostali troškovi" i „ostali poslovni rashodi" dok je stavka „ostalih troškova poslovanja" isključena iz definicije. (Krajinović, 2016.)

Izmjenom u HSFI 16 Rashodi, definicija „ostalih poslovnih rashoda" je također dodatno pojašnjena te je definirano da oni uključuju, primjerice, inventurne manjkove, kazne, prodaju dugotrajne imovine, gubitak od prestanka poslovanja i slično.

Prihodi i rashodi od prestanka priznavanja dugotrajne imovine se trebaju priznati u skladu s HSFI 15 i klasificirati kao ostali poslovni rashodi.

U slučaju kad poduzeće ostvaruje različite vrste prihoda može se reći da je s računovodstvenog stajališta jako važno na ispravan način utvrditi različite vrste prihoda koje poduzetnici ostvaruju i prikladno ih prezentirati u financijskim izvještajima.

Primjerice, auto kuća prodaje nove i rabljene automobile i pruža usluge servisa. Osim toga, iznajmljuje automobile (npr. vlasnicima automobila dok je automobil na servisu). Ovi automobili se prodaju nakon nekoliko godina najma.
U ovom slučaju auto kuća ostvaruje prihode:
• od prodaje novih automobila
• od prodaje rabljenih automobila
• od servisa
• od najma.
Ova auto kuća treba u svojim financijskim izvještajima objaviti koliko je ostvarila prihoda od pojedine od navedenih djelatnosti. Da bi to bilo moguće, potrebno je prilikom knjiženja pojedinih transakcija osigurati analitičke podatke o prihodima od pojedine djelatnosti. (Čevizović, Remenarić 2015: 18)

3.2. Primjeri knjiženja prihoda i rashoda

U nastavku su navedeni primjeri knjiženja prihoda i rashoda s kojima se poduzeća najčešće susreću u poslovnoj praksi ili ih karakteriziraju neke računovodstvene specifičnosti na koje je potrebno obratiti pažnju. Svi navedeni primjeri knjiženja su prema kontnom planu čiji je izdavač Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif).

Budući da većina poduzeća najveći dio prihoda ostvaruje upravo prodajom proizvoda i usluga, knjižene povezano s istim jedno je od najčešćih knjiženja s kojim se poduzeća susreću u poslovanju pa i primjera knjiženja prihoda u literaturi.

- **Primjer knjiženja prihoda od prodaje proizvoda i usluga**

Kupcu je isporučeno proizvoda u vrijednosti 100.000,00 kuna s uključenim PDV-om. Utvrđen je trošak prodane robe u visini 60.000,00 kuna. Kupac nije platio na vrijeme i terećen je za zateznu kamatu za 40 dana kašnjenja ((12,40 x 100.000,00 x 40)/ 36.500 = 1.330,41)). Kupac je na račun platio 60.000,00 kuna. (Bakran i dr. 2016: 9)

Tablica 1. Knjiženje prihoda od prodaje proizvoda i usluga

Red.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
br.				
1.	Izdan račun kupcu	100.000,00	121	
		80.000,00		7510
		20.000,00		2820
2.	Utvrđen trošak prodanih proizvoda	60.000,00	7000	630
3.	Kupac je terećen za zatezne kamate	1.330,41	121	7
4.	Kupac je platio dio duga	60.000,00	1000	121

Izvor: Obrada autorice prema Bakran i dr. 2016: 9

Iz navedenog primjera vidimo da se za knjiženje prodaje proizvoda i usluga i ostvarenja prihoda po toj osnovi koriste konta razreda 1, 7, 2 i 6 kontnog plana, odnosno da su nastala potraživanja od kupaca, poduzeće je ostvarilo prihode od prodaje proizvoda i usluga i ima obvezu za porez na dodanu vrijednost (PDV), ima trošak prodanih proizvoda i

usluga u vrijednosti prodanih proizvoda i usluga, ostvarilo je prihode od zateznih kamata, jer kupac nije podmirio račun (fakturu) na vrijeme, i evidentno je da je kupac platio i uplatio na žiro-račun poduzeća dio duga.

- **Primjer knjiženja ostalih financijskih prihoda**

Beta d. o. o. kupilo je 500 dionica Delta d. d. koje kotiraju na službenom tržištu burze po cijeni od 316,00 kuna po dionici. Transakcija je izvršena 12. 9. 2015. godine, a brokerska kuća zaračunala je naknadu u iznosu 0,5 % od vrijednosti transakcije. Beta d. o. o. svrstala je ovo ulaganje u dionice u kategoriju financijske imovine čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka. Na dan 18. 12. 2015. godine ostvarena je transakcija prodaje 200 dionica Delta d. d. po cijeni 368,00 kuna.

Ulaganje u dionice:
Trošak stjecanja = 500 dionica x 316,00 kn = 158.000,00 kn
Transakcijski troškovi: 790,00 kn (rashod razdoblja).
Prodaja dionica: Prodajna vrijednost = 200 dionica x 368,00 = 73.600,00 kn
Knjigovodstvena vrijednost dionica = 200 dionica x 316,00 kn = 63.200,00 kn
Realizirani dobitak od prodaje 200 dionica Delta d. d.: 10.400,00 kn (Bakran i dr. 2016 : 20)

Tablica 2. Primjer knjiženja ostalih financijskih prihoda

Red.	Opis	Iznos (kn)	Konto	
br.			Duguje	Potražuje
1.	Ulaganje u dionice Delta d. d. svrstane u kategoriju čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka	158.790,00 158.000,00 790,00	 155 419	100
2.	Prodaja 200 dionica Delta d. d. po cijeni 368,00 kn po dionici	73.600,00 63.200,00 10.400,00	100	 155 776

Izvor: Obrada autorice prema Bakran i dr. 2016: 20

Prihodi su sadržani i u vremenskim razgraničenjima.

- **Primjer knjiženja prihoda od prodaje i odgođenog priznavanja prihoda**

Društvo „Z“ d. o. o. isporučilo je stroj u vrijednosti od 50.000,00 kn plus PDV te se obvezalo u ugovoru da će u idućih godinu dana u iskazanoj cijeni provesti i servisiranje i održavanje stroja. Vrijednost dijelova koje je potrebno zamijeniti pri redovnom servisu je 5.000,00 kn.

Tablica 3. Primjer knjiženja odgođenog priznavanja prihoda

Red. br.	Opis	Konto	Duguje	Potražuje
1.	2015.			
	Odgođeno priznavanje prihoda	296		5.000,00 (1)
	Potraživanja od kupaca	121	62.500,00(1)	
	Prihod od prodaje	751		45.000,00 (1)
	Obveze za PDV	281		12.500,00 (1)
	2016.			
2.	Odgođeno priznavanje prihoda	296	5.000,00 (2)	
	Utrošeni dijelovi	4040	5.000,00 (1)	5.000,00 (S^0)
	Gotovi proizvodi	630		5.000,00 (1)
	Prihod od prodaje	751		5.000,00 (2)

Izvor: Obrada autorice prema Orlović 2015: 21

„Sukladno točki 14. 6. HSFI-a 14 vremenska razgraničenja su stavke:

• potraživanja ili obveze za koje u obračunskom razdoblju nisu zadovoljeni kriteriji priznavanja prihoda odnosno rashoda već se ispunjenje tih kriterija očekuje u budućim razdobljima ili

• prihoda ili rashoda priznatih u obračunskom razdoblju prema načelu nastanka događaja, a za koje se u istom obračunskom razdoblju nisu zadovoljili kriteriji priznavanja potraživanja ili obveza već se ispunjenje tih kriterija očekuje u budućim razdobljima.

Prateći navedenu definiciju HSFI-a 14 vidljivo je kako vremensko razgraničenje za cilj ima razgraničiti prihode i rashode koji se odnose na dva ili više obračunskih razdoblja.

Praćenje knjigovodstvene evidencije u kojoj se provodi razgraničenje prihoda i rashoda, odnosno potraživanja i obveza između dva i više obračunskih razdoblja, s ciljem što točnijeg utvrđenja rezultata poslovanja u svakom obračunskom razdoblju, nazivamo aktivnim i pasivnim vremenskim razgraničenjima, ovisno o tome je li riječ o unaprijed plaćenim troškovima budućeg razdoblja i nedospjeloj naplati prihoda koji se evidentiraju u aktivi

bilance, odnosno o odgođenom plaćanju troškova i prihodima budućeg razdoblja koji se evidentiraju u pasivi bilance". (Orlović 2015: 19)

„Obračunani prihodi budućeg razdoblja su unaprijed naplaćeni prihodi koji još nisu zarađeni nego se odnose na buduće razdoblje. Naime, pod ovim pojmom obuhvaćamo prihode koji se ne mogu priznati u istom razdoblju jer nisu stečeni uvjeti za njihovo priznanje u računu dobiti i gubitka tekućeg razdoblja, a početno se mjere u iznosu koji je jednak primljenim iznosima ili priznatim potraživanjima prema točki 20. i 28. HSFI-a 14." (Orlović 2015 : 21).

Orlović 2014 navodi da je pravilno razgraničenje prihoda i rashoda, te njihovo ispravno evidentiranje pri izradi financijskih izvještaja jedan je od neophodnih postupaka pri zaključenju obračunskih razdoblja i da taj postupak omogućava ispravnu razdiobu prihoda i troškova u razdoblja u kojima su ona stvarno i ostvarena, te se na taj način pridonosi ispunjenju računovodstvenih standarda pri zahtjevu za fer i objektivno prikazivanje financijskih izvještaja društva.

- **Primjer knjiženja ostalih financijskih rashoda**

Delta d. d. kupilo je 300 dionica Omega d. d. koje kotiraju na službenom tržištu burze po cijeni od 272,00 kune po dionici. Transakcija je izvršena 10. 9. 2015. godine, a brokerska kuća zaračunala je naknadu u iznosu 0,5 % od vrijednosti transakcije. Delta d. d. svrstala je ovo ulaganje u dionice u kategoriju financijske imovine čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka. Na dan 26. 11. 2013. godine ostvarena je transakcija prodaje 200 dionica Omega d. d. po cijeni od 246,00 kuna.

Ulaganje u dionice:

Trošak stjecanja = 300 dionica x 272,00 kn = 81.600,00 kn

Transakcijski troškovi: 408,00 kn (rashod razdoblja).

Prodaja dionica:

Prodajna vrijednost = 200 dionica x 246,00 = 49.200,00 kn

Knjigovodstvena vrijednost = 200 dionica x 272,00 = 54.400,00 kn

Realizirani gubitak od prodaje 200 dionica Omega d. d. = 5.200,00 kn

Tablica 4. Primjer knjiženja ostalih financijskih rashoda

Red. br.	Opis	Iznos (kn)	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	Ulaganje u dionice Omega d. d. svrstane u kategoriju čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka	82.008,00 81.600,00 408,00	 155 419	100
2.	Prodaja 200 dionica Omega d. d. po cijeni 246,00 kn po dionici	49.200,00 54.400,00 5.200,00	100 726	 155

Izvor: Obrada autorice prema Gulin i dr. 2016: 22

3.3. Utvrđivanje i knjiženje financijskog rezultata poslovanja

Jedan od bitnih računovodstvenih aspekata prihoda i rashoda je taj da oni služe za utvrđivanje financijskog rezultat poslovanja pojedinog poduzeća. Sučeljavanjem prihoda i rashoda na kraju određenog obračunskog razdoblja, najčešće poslovne godine, utvrđuje se je li poduzeće ostvarilo pozitivan ili negativan financijski rezultat. A analizirajući poslovni rezultat u odnosu na uložena sredstava i u usporedbi s prethodnim razdobljima i /ili planiranim vrijednostima te ostalim poduzećima u istom sektoru djelatnosti može se donijeti zaključak o uspješnosti poslovanja poduzeća u određenom vremenskom periodu.

Stoga, ako su tijekom poslovanja pojedinog poduzeća na kraju određenog vremenskog razdoblja ukupno ostvareni veći prihodi od rashoda tada je poduzeće ostvarilo pozitivan financijski rezultat (dobit), u suprotnom slučaju je ostvarilo negativan financijski rezultat (gubitak), tj. ako su ukupno ostvareni rashodi veći od prihoda.

Računovodstvena dobit prije oporezivanja je razlika između prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit. (Belak, Vudrić 2012: 46). U Republici Hrvatskoj porez na dobit obračunava se i plaća po stopi od 20 % na utvrđenu poreznu osnovicu.

Prema prethodno navedenom i Belak i Vudrić 2012, proizlaze sljedeće obrasci za izračunavanje porezne osnovice poreza na dobit i porezne obveze za porez na dobit:

Porezna osnovica poreza na dobit je računovodstvena dobit uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit, tj.

POREZNA OSNOVICA POREZA NA DOBIT = RAČUNOVODSTVENA DOBIT + UVEĆANJA – UMANJENJA

POREZ NA DOBIT = Porezna osnovica x 20 %

DOBIT POSLIJE POREZA = DOBIT PRIJE POREZA – POREZ NA DOBIT

- **Primjer knjiženja rezultata poslovne godine**

Društvo „KP" je u 2015. godini ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 9.000,00 kuna i ukupne rashode u iznosu od 8.200.000 kuna. Osim porezno nepriznatih potraživanja ne postoje druge stavke koje bi uvećale ili smanjile poreznu osnovicu poreza na dobit.

Slijedi prikaz obračuna poreza na dobit na kojem se temelji knjiženje prikazano u tablici 6.

Tablica 5. Obračun poreza na dobit

Opis	Iznos
Ukupni prihodi	9.000.000
Ukupni rashodi	8.200.000
Dobit prije poreza	800.000
Trajno porezno nepriznati rashodi	15.000
Privremeno porezno nepriznati rashodi	7.200
Porezna osnovica	822.200
Porez na dobit (20 %)	164.440

Izvor: Obrada autorice prema Bakran i dr. 2016: 17

Tablica 6. Knjiženje rezultata poslovne godine

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	Dobit prije oporezivanja	800.000,00	790	820
2.	Odgođena porezna imovina	1.440,00	0800	820
3.	Porez na dobit	164.440,00	820	261
4.	Dobit tekuće godine	637.000,00	820	942

Izvor: Obrada autorice prema Bakran i dr. 2016: 17

Iz navedenog primjera vidimo da se za knjiženje financijskog rezultata, u ovom slučaju dobiti, jer su ostvareni veći prihodi od rashoda, koriste konta razreda 7 i 8 kontnog (računskog) plana, a da se obveza za porez na dobit knjiži na kontu 261. Dok se dobit tekuće godine knjiži na kontu 942.

4. ZNAČAJ RAČUNOVODSTVENOG PRAĆENJA I ANALIZE PRIHODA I RASHODA U POSLOVNOM DJELOVANJU

U nastavku rada prikazan je značaj računovodstvenih informacija sadržanih u financijskim izvještajima i ostalim računovodstvenim evidencijama vezanim uz prihode i rashode kao podloge za analizu ostvarenih poslovnih rezultata te su navedeni instrumenti i postupci praćenja i analize prihoda i rashoda u poslovnom djelovanju općenito i s osvrtom na specifičnosti istog u sektoru djelatnosti turizam u kojem djeluje i poduzeće Maestral d. d., a na primjeru kojeg su analizirani prihodi i rashodi u sljedećem poglavlju rada.

4.1. Važnost i podloga računovodstvenog praćenja i analize prihoda i rashoda u poslovnom djelovanju

Značaj praćenja prihoda i rashoda može se sagledati na temelju financijskih izvještaja koji pružaju informacije o resursima, izvorima tih resursa i predstavljaju glavni izvor informacija za donošenje investicijskih odluka u svim pa tako i u hotelijerskim poduzećima. (Deković 2016).

Financijsko izvještavanje je kontinuirani proces o kojemu je potrebno voditi računa kroz cijelu godinu, kontrolirati i otklanjati uočene pogreške. Kroz taj računovodstveni proces i pružanje informacija poduzetnicima o imovini, obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, dobiti i gubitku, promjenama u kapitalu i novčanom toku korisnici informacija, prije svega poduzetnici upravljaju aktivnostima društva s ciljem poboljšanja materijalno financijske situacije. (Gulin, Bakran i Miličić 2015: 5)

„Zakon o računovodstvu (Nar. nov., br. 109/07., 54/13. i 121/14.), čija je primjena važeća do 31. 12. 2015. godine, člankom 15. propisuje set financijskih izvještaja koje čine:
- bilanca
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o novčanom toku
- izvještaj o promjenama kapitala i

- bilješke uz financijske izvještaje.

Prema MRS 1 (toč. 10.) potpuni set financijskih izvještaja sastoji se od:

(a) Izvještaja o financijskom položaju (bilanca)

(b) Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja

(c) Izvještaja o promjenama kapitala tijekom razdoblja

(d) Izvještaja o novčanim tokovima tijekom razdoblja

(e) Bilješke koje obuhvaćaju sažetak važnih računovodstvenih politika i druga objašnjenja i

(f) Izvještaja o financijskom položaju na početku najranijeg usporednog razdoblja ako subjekt neku računovodstvenu politiku primjenjuje retroaktivno ili ako retroaktivno prepravlja stavke u svojim financijskim izvještajima ili ako stavke u financijskim izvještajima reklasificira.

Prema HSFI 1 (toč. 1. 6.) financijski izvještaji pojedinačni i konsolidirani su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o promjenama kapitala, izvještaj o novčanom toku i bilješke uz financijske izvještaje." (Gulin, Bakran i Miličić 2015: 5)

Što se tiče samog praćenja prihoda i rashoda u poslovanju uzimamo u obzir odnos poslovnih prihoda i rashoda u određenom poduzeću, što je prikazano u računu dobiti i gubitka, ali je povezano i potrebno pratiti usporedno s analizom ostalih financijskih izvještaja osobito analizom izvještaja o novčanim tokovima.

Tipični poslovni rashodi uslužnih poduzeća sastoje se od rashoda razdoblja Bavi li se poduzeće isključivo pružanjem usluga tada svi troškovi postaju rashodi razdoblja u istom obračunskom razdoblju. (Tušek, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

„Kretanje prihoda u financijskim analizama često se izostavlja kao pokazatelj iako praksa pokazuje da je to iznimno statički i dinamički pokazatelj performanse.

Kretanje prihoda bitno je zbog procjene napreduje li poduzeće, stagnira ili nazaduje.

Veza između kretanja prihoda i dobiti ili gubitka nije izravna u matematičkom smislu nego je riječ o logičkoj vezi zato što na dobit ili gubitak utječe još mnogo drugih faktora.

Kod analize kretanja aktivnosti poduzeća, kretanje poslovnog prihoda i ukupnog prihoda uzima se kao dodatna informacija ako postoje bitne razlike u kretanju tih prihoda i rashoda od prodaje.” (Belak 2014: 19–20)

4.2. Instrumentarij i postupci analize prihoda i rashoda

Analiza industrije i okoline u kojemu poduzeće djeluje početna je faza u razumijevanju načina i kvalitete poslovanja poduzeća. Drugim riječima, određivanje i razumijevanje industrijske strukture i strategije poduzeća može biti od velikoga značenja za interpretaciju rezultata analize financijskih izvještaja. Instrumentarij koji se može koristiti za analizu financijskih izvještaja obuhvaća komparativne i strukturne financijske izvještaje koji su podloga za provedbu horizontalne i vertikalne analize te se uz to analiza dodatno upotpunjuje izračunom i analizom financijskih pokazatelja. Pri tome je potrebno provoditi analizu za minimalno tri do pet uzastopnih godina kako bi se mogli uočiti određeni trendovi u poslovanju. Pokazatelje obično promatramo kao nosioce informacija koji su potrebni za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Stoga se pokazatelji formiraju i računaju upravo zbog toga da bi se stvorila informacijska podloga za donošenje određenih poslovnih odluka. (Sačer, Žager 2014: 107)

Financijskim pokazateljima na osnovi analize financijskih izvještaja moguće je izvršiti analizu poslovanja poduzeća, analizu njegove ekonomske i financijske situacije ukazujući na njegove slabosti i snage. (Deković 2016)

U nastavku su na primjerima prikazani prethodno navedeni postupci horizontalne i vertikalne analize prihoda i rashoda, a u sljedećem poglavlju su na primjeru računovodstvenih podataka analiziranog poduzeća izračunati i analizirani i pokazatelji prihoda i rashoda, tj. pokazatelji analize financijskih izvještaja neophodni u analizi prihoda i rashoda i uspješnosti poslovanja poduzeća općenito pa tako i poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Tablica 7. Struktura ukupnih prihoda poduzetnika Hrvatske u 2013. godini

(iznosi u milijunima kuna, struktura %)

Vrsta prihoda	2012.		2013.		Indeks 2013/12
	Iznos	Struktura	Iznos	Struktura	
Poslovni prihodi	584.902	97,2	593.272	96,9	101,4
Financijski prihodi	13.891	2,3	15.307	2,5	110,2
Udio u dobiti od pridruženih poduzetnika	17	0,0	83	0,0	475,0
Izvanredni–ostali prihodi	3.199	0,5	3.779	0,6	118,1
Ukupni prihodi	**602.010**	**100,0**	**612.441**	**100,0**	**101,7**

Izvor: FINA 2014: 7

Na temelju tablice, tj, vertikalne analize, analizirana je struktura ukupnih prihoda poduzetnika obveznika poreza na dobit Hrvatske. Možemo zaključiti da su najvažniji poslovni prihodi koji sudjeluju s više od 96 % u ukupnim prihodima, dok ostatak čine financijski i izvanredni prihodi te udjeli u dobiti od pridruženih poduzetnika.

U 2013. godini poslovni su prihodi sudjelovali sa 96,9 % udjela u ukupnim prihodima, financijski sa 2,5 %, izvanredni sa 0,6%, dok su udjeli u dobiti od pridruženih poduzetnika sudjelovali s manje od 0,1 %. I u 2013. dominantni su udjeli poslovnih prihoda što je pozitivna činjenica koja govori o usmjerenosti poslovanja na osnovnu djelatnost kojom se poduzetnici bave. (FINA 2014: 7)

Ako analiziramo prihode iz prethodne tablice horizontalnom analizom (komparativni financijski izvještaji), iz indeksa možemo iščitati da su u odnosu na 2012. godinu poslovni prihodi u 2013. povećani za 1,4 %, financijski za 10,2 %, izvanredni za 18,1 %, a udjeli u dobiti za 475 %.

Tablica 8. Struktura ukupnih rashoda poduzetnika Hrvatske u 2013. godini

iznosi u milijunima kuna, struktura %

Vrsta rashoda	2012.		2013.		Indeks 2013/12.
	Iznos	Struktura	Iznos	Struktura	
Poslovni rashodi	567.724	95,4	576.227	95,2	101,5
Financijski rashodi	25.019	4,2	26.238	4,3	104,9
Udio u gubitku od pridruženih poduzetnika	22	0,0	6	0,0	29,0
Izvanredni - ostali rashodi	2.379	0,4	2.527	0,4	106,2
Ukupni rashodi	**595.143**	**100,0**	**604.998**	**100,0**	**101,7**

Izvor: Financijska agencija (FINA) 2014: 9

Iz prethodne tablice vidimo da su u 2013. godini u ukupnim rashodima prevladavali poslovni rashodi s udjelom od 95,2 %, financijski rashodi su imali udjel od 4,3 %, u ukupnim

rashodima, izvanredni rashodi 0,4 % i udjeli u gubitku od pridruženih poduzetnika manje od 0,1 % .

Ako analiziramo prethodnu tablicu horizontalnom analizom, vidimo da su povećani poslovni rashodi u 2013. u odnosu na 2012.godinu za 1,5%, financijski rashodi za 4,9 % te izvanredni rashodi za 6,2 %, dok je udio u gubitcima kod povezanih poduzetnika značajno smanjen, što je pozitivno, dok povećanje kamata i ostalih financijskih rashoda može značiti veće oslanjanje na tuđe izvore financiranja. (FINA 2016)

4.3. Specifičnost i važnost upravljanja prihodima u sektoru turizma

U nastavku su pojašnjene specifičnosti upravljanja prihodima, a samim time i utjecaj na financijski rezultat poslovanja poduzeća koja posluju u turizmu.

4.3.1. Specifičnost upravljanja prihodima u sektoru turizma

„Prihodi od prodaje ugostiteljskih usluga priznaju se temeljem stupnja dovršenosti transakcije, a uz prethodno zadovoljavanje kriterija priznavanja. Prezentiranje informacija o prihodima u bilješkama uz financijske izvještaje zahtijeva da se isti prikažu po najznačajnijim vrstama. Stoga, trgovačka društva koja posluju u ugostiteljskoj djelatnosti uobičajeno odvojeno iskazuju prihode od prodaje hrane i prihode od prodaje pića. Isto tako pri praćenju prihoda od prodaje usluga smještaja odvojeno se prate prihodi ostvareni na domaćem te prihodi od prodaje usluga na stranom tržištu. Prihodi od prodaje ugostiteljskih usluga mogu se iskazivati na skupini konta:

- **751** – Prihodi od prodaje usluga na domaćem tržištu
- **752** – Prihodi od prodaje usluga na stranom tržištu

Za prodane usluge, prihodi se priznaju u razdoblju u kojem je usluga pružena bez obzira na činjenicu u kojem razdoblju će biti obavljeno plaćanje ove usluge. (Cutvarić 2016: 26)

- **Primjer evidentiranja prihoda od ugostiteljskih usluga smještaja i prehrane te poreznih obveza.**

Hotel X d. o. o., ostvario je ukupan promet u iznosu 380.420,00 kuna, i to :

- ukupno je fakturirano inozemnim turističkim agencijama iznos od 35.000,00 EUR (navedeni iznos sadržava PDV obračunan po stopi 13 % i iznos boravišne pristojbe). Ukupno potraživanje po srednjem tečaju HNB-a na dan objavljene usluge u kunskoj protuvrijednosti iznosi (270.200,00 od čega je 30.817,53 PDV i 2.324,00 boravišna pristojba).

- prihodi od prodaje usluga smještaja individualnim gostima prema izvještaju blagajne iznosili su:

- naplaćeno u gotovini	10.220,00
- plaćeno karticama	58.700,00
- ukupno prihodi od pruženih usluga individualnim gostima	68.920,00

U vrijednosti prodanih usluga sadržano je i 13 % PDV-a. Boravišna pristojba od individualnih gostiju naplaćena je u iznosu 747,00 kn. Prihod od prodaje hrane, pića i napitaka iznosi 34.926,00, od čega se 15.600,00 prihoda odnosi na prodaju hrane, kave i napitaka, a 19.326,00 na prodaju pića na koja se plaća porez na potrošnju po stopi 3 %.“ (Cutvarić 2016: 26, 27).

4.3.2. Pokazatelji efikasnosti u upravljanju prihodom u hotelijerstvu

Upravljanje prihodima (engl. Revenue management - RM) je posljednjih nekoliko godina postala jedna od najzanimljivijih menadžerskih tehnika u hotelijerstvu, s ciljem maksimiziranja ukupnih prihoda ostvarenih u hotelu. Iako je sam pojam star već 30 godina, u kriznim uvjetima, kada se poslovanje u hotelijerstvu suočava sa sve manjim brojem gostiju s jedne strane, a sve većom konkurencijom s druge strane, revenue management je menadžerska tehnika koja pomaže hotelima u suočavanju s krizom. (Deković 2012: 129)

Primjena metode upravljanja prihodima je najučinkovitija kada je rabe djelatnosti/tvrtke sa sljedećim svojstvima: (Deković 2012: 129)

- razmjerno nepromjenjivi kapacitet
- predvidljiva potražnja
- kratkotrajne/prolazne zalihe
- odgovarajuća struktura troškova i cijena
- vremenski nepostojana i neizvjesna potražnja.

Deković 2012 također smatra da hotelijerstvo kao gospodarska grana s ograničenim kapacitetima mora ostvariti dostatne prihode kako bi se pokrili varijabilni troškovi i nadoknadio bar dio fiksnih troškova u razdoblju kada su hoteli otvoreni.

„Upravljanje prihodima se u osnovi temelji na maksimizaciji prihoda putem dinamičke (dnevne, trenutne) promjene cijena smještaja i usluga koje se nude gostima, a čiji izračun se radi na temelju povijesnih podataka o cijenama i popunjenju, trenutnog stanja popunjenosti hotela (engl. booking), prognoza za naredno razdoblje, te stanja u okruženju (konkurencije, očekivanja,...).

To hotelijerima u osnovi omogućava da jednu te istu uslugu (npr. noćenje u dvokrevetnoj sobi) za jedno te isto razdoblje boravka gosta, jednoj osobi proda za 400 kn a drugoj osobi za 1000 kn zavisno samo od trenutka kada je tko od njih izvršio rezervaciju.” (Deković 2012: 129, 130)

U hotelijerstvu se upotrebljavaju dva načina izračunavanja stupnja iskorištenosti kapaciteta ovisno o tome prati li se prodaja kapaciteta brojem iznajmljenih soba ili brojem ostvarenih noćenja:

- **Stupanj iskorištenosti kapaciteta mjeren brojem soba (%)**
  = broj iznajmljenih soba / broj raspoloživih soba x 100
- **Dani pune zauzetosti**
  = % iskorištenja/ 100 x broj dana poslovanja. (Deković 2012)

5. PRIHODI I RASHODI NA PRIMJERU PODUZEĆA HOTELI MAESTRAL d. d.

5.1. Razvoj i financijsko izvještavanje poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Dioničko društvo za hotelijerstvo Hoteli Maestral iz Dubrovnika nastalo je pretvorbom Hotelsko-turističkog poduzeća Hoteli Maestral s p.o. i upisano je u spis Tt-96/98-2, MBS 060008247 dana 5. travnja 1996. Pretvorba se temelji na Odluci o pretvorbi i Rješenju Hrvatskog fonda za privatizaciju br. 93-216 od 16. studenog 1994. Osnivačka skupština Društva održana je dana 04. prosinca 1995., kada je prihvaćeno da se hoteli Maestral pretvore u dioničko društvo, te postanu pravni slijednik istoimenog društvenog poduzeća sa svim pravima i obvezama koje iz toga proizlaze. Osnovna djelatnost društva je 55.10 - pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga. (Hotel Maestral d. d., Uprava Društva, 2015...., Bilješke uz financijske izvještaje 2015: 3, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

U već spomenutom izvoru navodi se da također su financijski izvještaji pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) objavljenim od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde, trenutačno važećim tumačenjima objavljenim od strane Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanje, Pravilnika o sadržaju i obliku financijskih poslovnih izvješća javnih dioničkih društava i u skladu s Zakonom o računovodstvu.

Iz prethodno navedene dokumentacije poduzeća vidljivo je i da je Uprava Društva odgovorna za pripremu financijskih izvještaja za svaku financijsku godinu koja daju istinit i vjerodostojan prikaz financijskog stanja i rezultata poslovanja, izvješća o promjenama glavnice, te izvješća o novčanom tijeku za to isto razdoblje.

5.2. Računovodstvene politike od utjecaja na prihode i rashode

Računovodstvene politike Društva koje se primjenjuju na godišnje financijske izvještaje za 2015. godinu, odobrene su od Uprave 3. 10. 2008. godine, a u prosincu 2011.

godine izmjenjene su u dijelu prosječnog vijeka trajanja dugotrajne imovine i sitnog inventara, te usklađivanja vrijednosti potraživanja.

- **Priznavanje prihoda**

Prihodi se priznaju kad postoji vjerojatnost da će gospodarske koristi povezane s transakcijom ući u Društvo i kad se iznos prihoda može pouzdano mjeriti. Prihodi se priznaju u trenutku isporuke i prijenosa rizika i koristi na kupca. Prihodi se priznaju isključujući porez na dodanu vrijednost i popuste.

- **Porez na dobit**

Porez na dobit Društva obračunava se na temelju ostvarene dobiti primjenom zakona i propisa Republike Hrvatske. Porezna stopa u revidiranoj godini bila je 20 %. Rezerviranja za odgođene poreze koja bi nastala temeljem vremenske razlike između dobiti obračunate u svrhu oporezivanja i dobiti iskazane u financijskim izvještajima, su obračunata ukoliko su materijalno značajna i ukoliko se očekuje da ce porezna olakšica ili porezna obveza biti realizirana u skoroj budućnosti. (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, Financijski izvještaji i mišljenje neovisnog revizora za godinu koja je završila 31. prosinca 2015: 13 od 32, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Najvažnije primjenjene računovodstvene politike u 2015. godini, a koje mogu imati utjecaj na ostvarene prihode i rashode u 2015. su vezane i uz **plaćene troškove budućeg razdoblja i nedospjele prihode pa su prikazane u nastavku.**

Troškovi obračunati i plaćeni unaprijed iskazuju se kao aktivna vremenska razgraničenja, a troškove razdoblja tereti odgovarajući dio koji se odnosi na tekuće obračunsko razdoblje. Preostali iznos prenosi se i tereti naredno razdoblje. Kao plaćeni troškovi budućeg razdoblja iskazuju se najčešće, premije osiguranja imovine i osoba. Prihodi koji se odnose na tekuće obračunsko razdoblje, usluge tekućeg razdoblja, a dospijevaju na obračun (fakturiranje i naplatu) u budućem razdoblju, iskazuju se kao prihodi obračunskog razdoblja i to kao obračunati nedospjeli prihodi – pasivna vremenska razgraničenja (npr. prijenos hotelskog žurnala na dan bilance), pod uvjetom da se radi o prihodima koji su

izvjesno naplativi. (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015...., Bilješke uz financijske izvještaje 2015: 6, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

5.3. Iskazivanje pozicija u bilanci povezanih s prihodima i rashodima

Tablica 9. Struktura aktive poduzeća Hoteli Maestral d. d.
(novčane vrijednosti su izražene u kunama)

Pozicija	2014.	2015.	Indeks 15/14	Struktura
Dugotrajna imovina	190.139.011	187.927.317	99	97 %
Kratkotrajna imovina	7.524.598	5.381.304	72	3 %
Plaćeni troškovi budućih razdoblja	420.691	330.478	79	0 %
UKUPNO :	198.084.300	193.639.099	98	100 %

Izvor: Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015...., Bilješke uz bilancu stanja 2015: 8, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Iz prethodne tablice možemo vidjeti da u strukturi aktive prevladava dugotrajna imovina s udjelom od 99 %, zatim kratkotrajna imovina s 2 %, dok su plaćeni troškovi budućeg razdoblja u strukturi aktive beznačajni.

Tablica 10. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja
(novčane vrijednosti izražene su u kunama)

Pozicija	2014.	2015.	14/15	Struktura
Unaprijed plaćeni troškovi dobavljačima	22.140	22.172	100	7
Primljeni predujmovi agencijama	275. 274	178.659	65	54
Troškovi osiguranja imovine i osoba	69.126	73.807	107	22

Unaprijed obračunati troškovi poslovanja	46.951	55.839	119	17
Obračunati prihodi od šteta	7.200	0	0	0
UKUPNO	420.691	330.478	79	100

Izvor: Obrada autorice prema Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015. ..., Bilješke uz financijske izvještaje 2015: 12, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Iz Godišnjeg izvješća Uprave za 2015. godinu poduzeća Hoteli Maestral d. d. možemo vidjeti plaćene troškove budućih razdoblja i nedospjelu naplatu prihoda. Na poziciji plaćeni troškovi budućih razdoblja i nedospjela naplata u iznosu 330.478 kuna knjižene su poslovne promjene prethodno navedene u tablici.

Tablica 11. Struktura pasive poduzeća Hoteli Maestral d. d.
(novčane vrijednosti izražene su u kunama)

Pozicija	2014.	2015.	15/14	Struktura
Kapital i rezerve	120.450.317	123.019.412	103	64 %
Rezerviranja	389.982	1.529.903	392	1 %
Dugoročne obveze	63.419.518	58.532.697	92	30 %
Kratkoročne obveze	13.499.596	10.329.476	77	5 %
Odgođeno plaćanje troškova	324.887	227.611	70	0
UKUPNO	198.084.300	193.639.099	98	100 %

Izvor: Obrada autorice prema Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015. ..., Bilješke uz financijske izvještaje 2015: 12, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Iz tablice možemo vidjeti da u strukturi pasive u 2015. godini pretežiti izvor su vlastiti kapital i rezerve u iznosu od 123.615.094, što čini 64 % ukupnih izvora sredstava, što bi se trebalo pozitivno odraziti na poslovanje poduzeća pa i povećanje prihoda i smanjenje troškova (rashoda).

Tablica 12. Kapital i rezerve poduzeća Hoteli Maestral d. d.
(novčane vrijednosti izražene su u kunama)

Pozicija	2014.	2015.	15/14	Struktura
Upisani kapital	103.144.000	103.144.000	100	84 %
Rezerve iz dobiti	9.808.842	9.808.842	100	8 %
Revalorizacijske rezerve	27.164.505	27.164.505	100	22 %
Zadržana dobit	-21.620.463	-19.667.030	-91	
Dobit tekuće godine	1.953.433	2.569.095	132	2 %
UKUPNO	120.450.317	123.019.412	103	100 %

Izvor: Obrada autorice prema Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015. ..., Bilješke uz finacijske izvještaje 2015: 13, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Upisani kapital na dan 31. 12. 2008. iznosi 103.144.000 kuna, a zadnja je promjena knjižena 2004. godine kada je dionička glavnica povećana za 8.152.000 kuna temeljem rješenja Trgovačkog suda u Dubrovniku. Dionička glavnica podijeljena je na 515.720 redovnih dionica nominalne vrijednosti 200 kuna svaka. Dionica Hotela Maestral d. d. je u službenoj kotaciji Zagrebačke burze tijekom 2015. godine ostvarila ukupni promet od 9.133.016 kuna. Zadržana dobit ili preneseni gubitak iskazan u bilanci na dan 31. 12. 2015. godine u iznosu od 19.667.030 kuna predstavlja gubitak ostvaren u prijašnjim obračunskim razdobljima umanjen za dobit iz protekle tri godine. Dobit ili gubitak poslovne godine društvo treću godinu zaredom iskazuje pozitivan poslovni rezultat (nakon oporezivanja) u iznosu od 2.569.095 kuna. (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015. ..., Bilješke uz financijske izvještaje 2015: 13, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

5.4. Horizontalna i vertikalna analiza prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d.

U nastavku je prikazana horizontalna analiza prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. na temelju računa dobiti i gubitka. Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji prikazuje uspješnost poslovanja poduzeća, tj. omjere prihoda i rashoda kao osnovnih

mjerila uspješnosti pa će se analiza ostvarenih prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. u 2013. 2014. i 2015. godini temeljiti upravo na podatcima iz tog financijskog izvještaja.

Tablica 13. Horizontalan analiza ostvarenih prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine
(novčane vrijednosti izražene su u kunama)

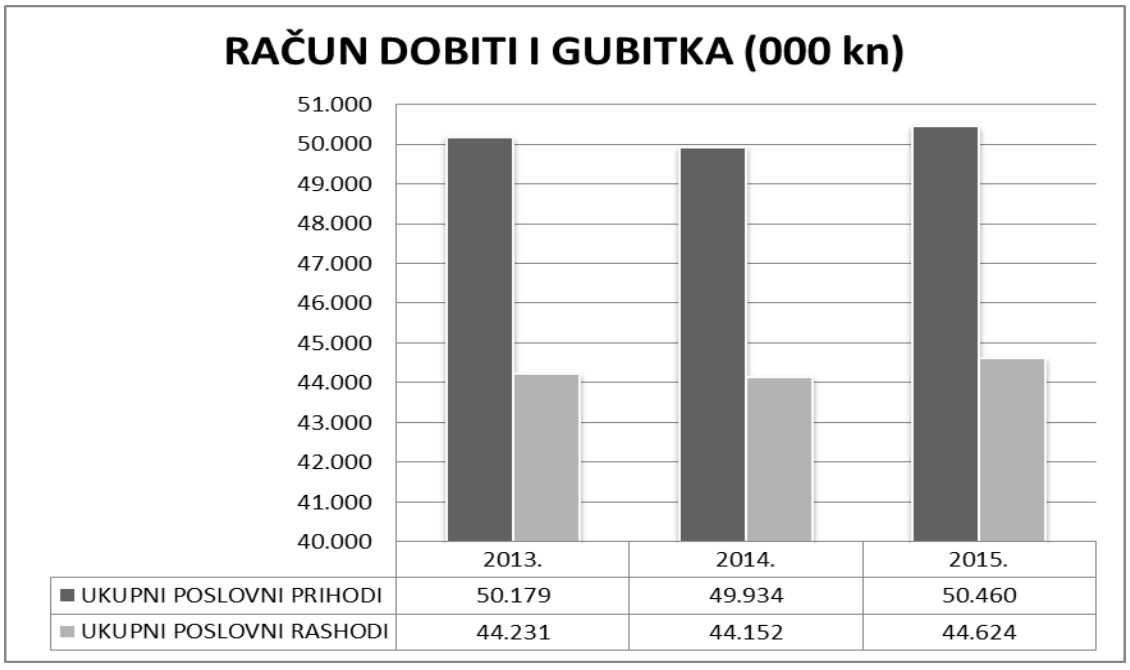
RAČUN DOBITI I GUBITKA					
	2013.	2014.	2015.	Indeks 14/13	Indeks 15/14
Prihodi od prodaje	49.143.892	49.015.851	49.331.921	99,74	100,64
Ostali poslovni prihodi	1.035.021	918.115	1.128.370	88,70	122,90
Ukupni poslovni prihodi	50.178.913	49.933.966	50.460.291	99,51	101,05
Materijalni troškovi	14.358.762	15.646.107	15.504.303	108,97	99,09
Plaće i ostali troškovi zaposlenih	23.506.661	21.086.611	20.874.458	89,70	98,99
Amortizacija	3.912.433	3.834.688	3.698.807	98,01	96,46
Ostali poslovni rashodi	144.477	894.165	132.753	618,90	14,85
Ostali troškovi	1.840.790	1.591.045	1.623.816	86,43	102,06
Vrijednosno usklađivanje	78.378	227.389	180.155	290,12	79,23
Rezerviranja	389.981	860.339	2.609.318	220,61	303,29
Ukupni poslovni rashodi	44.231.482	44.139.344	44.623.610	99,79	101,10
Financijski prihodi	368.535	380.419	562.591	103,22	147,89
Financijski rashodi	5.035.864	4.221.608	3.274.884	83,83	77,57
Dobit (gubitak) prije oporezivanja	1.280.102	1.953.433	3.124.388	152,60	159,94
Porez na dobit	0	0	555.293		
Dobit razdoblja	1.280.102	1.953.433	2.569.095	152,60	131,52

Izvor: Izrada i izračun autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015. ..., Financijski izvještaji, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Iz prethodne tablice možemo vidjeti da su prihodi od prodaje u iznosu od oko 49.016 000 kn u 2014. godini smanjeni za 0,26 % u odnosu na prethodnu 2013. godinu kada su iznosili oko 49.144 000 kn. U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni rashodi u iznosu od oko 44.152 000 kn i manji su za 0,21% u odnosu na prethodnu 2013. godinu. U 2014. dobit razdoblja iznosi 1.953 000 kn i znatno je povećana, za 52,60 %, u odnosu na 2013. godinu gdje je iznosila preko 1.280 000 kn. Također, možemo vidjeti da su se ukupni poslovni prihodi u 2015. godini u iznosu od 50.460 000 kn povećani za 1,05 % u odnosu na ukupno ostvarene poslovne prihode u 2014. godini kada su iznosili oko 49.934 000 kn. Ukupni poslovni rashodi u 2015. godini iznose oko 44.624 000 kn i povećani su za 1,06 % s obzirom na prethodnu 2014. godinu u kojoj su ukupni poslovni rashodi iznosili oko 44.140 000 kn. U 2015. godini neto dobit iznosila je oko 2.569 000 kn i u odnosu na prethodnu 2014. godinu ,kad je ukupno iznosila oko 1.953 000 kn povećala je za 31,52 %.

Iz Godišnjih izvješća Uprave Hoteli Maestral d. d. za 2014. i 2015. godinu vidljivo je da ukupni poslovni prihodi iskazani u računu dobiti i gubitka u 2014. godini iznose 49,93 milijuna kuna, od čega su 49,02 milijuna kuna prihodi od prodaje, a 0,92 milijuna kuna su ostali poslovni prihodi. Usprkos izrazito kišnom ljetu, dodatnom padu broja ruskih gostiju i povećanju stope poreza na dodanu vrijednost na 13 % ponovljen je izvrstan poslovni rezultat 2013. godine. Također se navodi da ukupni poslovni prihodi iskazani u računu dobiti i gubitka u 2015. godini iznose 50.460.291 kuna, od čega su 49.331.921 kuna prihodi od prodaje, a 1.128.370 kuna su ostali poslovni prihodi. Poslovni prihod Društva je za oko 1% veći od prihoda ostvarenog u 2014. godini. (Hoteli Maestral d. d. Financijska izvješća, Izvješće Uprave.. 2014. i 2015, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Grafikon 1. Ukupni poslovni prihodi i rashodi poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Izvor: Izrada autorice prema prethodnoj tablici i Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Godišnje izvješće za 2014. i 2015. godinu

Iz grafičkog prikaza možemo vidjeti da su se kroz promatrani period, u ovom slučaju kroz tri godine (2013., 2014., 2015.), dogodile promjene u ukupnim poslovnim prihodima i rashodima. Možemo zaključiti da su ukupni poslovni prihodi i rashodi u 2014. godini smanjeni u odnosu na prethodnu 2013. godinu, dok su ukupni poslovni prihodi i rashodi u 2015. godini povećani u odnosu na prethodnu 2014. godinu, što nameće zaključak da su

poslovni rashodi u 2015. povećani s ciljem povećanja poslovnih prihoda, što bi se trebalo pozitivno odraziti na poslovanje poduzeća.

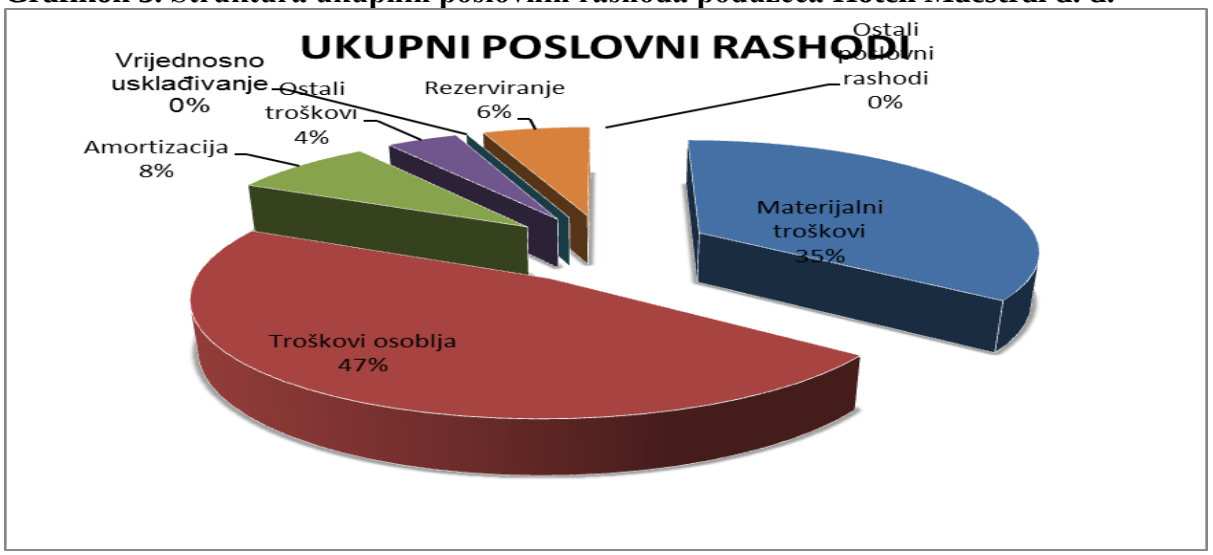
S ciljem donošenja zaključka o uspješnosti poslovanja poduzeća te donošenja ispravnih poslovnih odluka u budućnosti, potrebno je izvršiti i analizu strukture prihoda i rashoda primjenom vertikalne analize financijskih izvještaja, što je izvršeno i u nastavku rada.

Grafikon 2. Struktura ukupnih poslovnih prihoda poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Izvor: Obrada autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015., Financijski izvještaji, Bilješke uz financijske izvještaje 2015 : 17, pristupljeno 20. lipnja 2016.

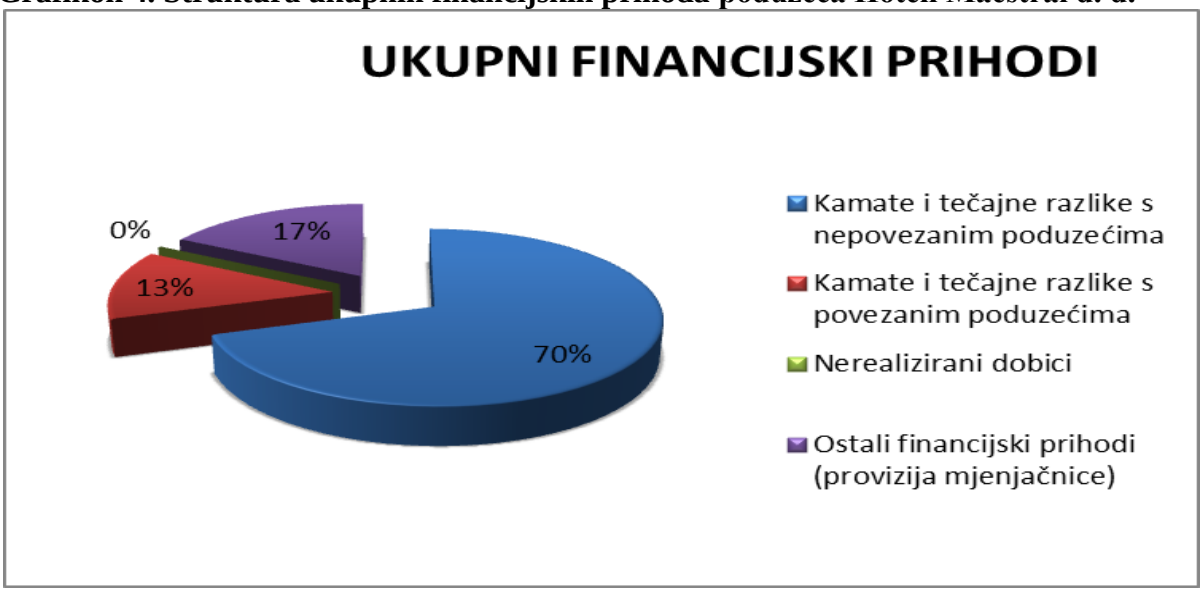
Grafikon 3. Struktura ukupnih poslovnih rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Izvor: Obrada autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015., Financijski izvještaji, Bilješke uz financijske izvještaje 2015 : 17, pristupljeno 20. lipnja 2016.

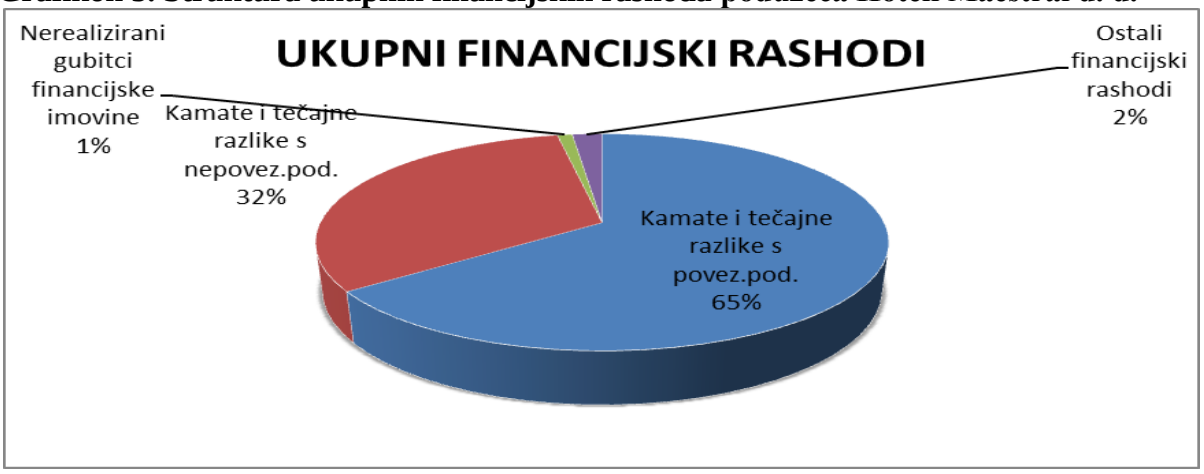
Na temelju grafikona zaključujemo da u ukupno ostvarenim poslovnim prihodima najveći udio imaju prihodi od prodaje tj. oni čine udio od 98 % (grafikon 2a), a od ukupno ostvarenih poslovnih rashoda najveći udio imaju troškovi osoblja i oni čine udio od 47 % u ukupnim poslovnim rashodima (grafikon 2b), a najmanji udio čine ostali poslovni rashodi.

Grafikon 4. Struktura ukupnih financijskih prihoda poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Izvor: Obrada autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015., Financijski izvještaji, Bilješke uz financijske izvještaje 2015 : 21, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Grafikon 5. Struktura ukupnih financijskih rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Izvor: Obrada autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015., Financijski izvještaji, Bilješke uz financijske izvještaje 2015 : 17, pristupljeno 20. lipnja 2016.

U strukturi ukupno ostvarenih financijskih prihoda najveći udio imaju kamate i tečajne razlike s nepovezanim društvima (70 %) a najmanji čine nerealizirani dobici. U ukupno ostvarenim financijskim rashodima najveći udio imaju kamate i tečajne razlike s povezanim poduzećima (65 %), a najmanji udio čine nerealizirani gubitci financijske godine (1%).

Tablica 14. Horizontalna analiza najznačajnijih financijskih pokazatelja

HORIZONTALNA ANALIZA (000 kn)					
	2013.	2014.	Indeks 14/13	2015.	Indeks 15/14
Ukupna aktiva	198.195	198.084	99,94	193.639	97,76
Dugotrajna imovina	193.347	190.139	98,34	187.927	98,84
Kratkotrajna imovina	4.018	7.525	187,28	5.381	71,51
Ukupne obveze	78.298	76.919	98,24	68.862	89,53
Dugoročne obveze	66.943	63.419	94,74	58.532	92,29
Kratkoročne obveze	11.355	13.500	118,89	10.329	76,51
Ukupni prihod	50.547	50.315	99,54	51.022	101,41
Ukupni rashod	49.267	48.361	98,16	47.898	99,04
Gubitak/dobitak	1.280	1.953	152,58	2.569	131,54

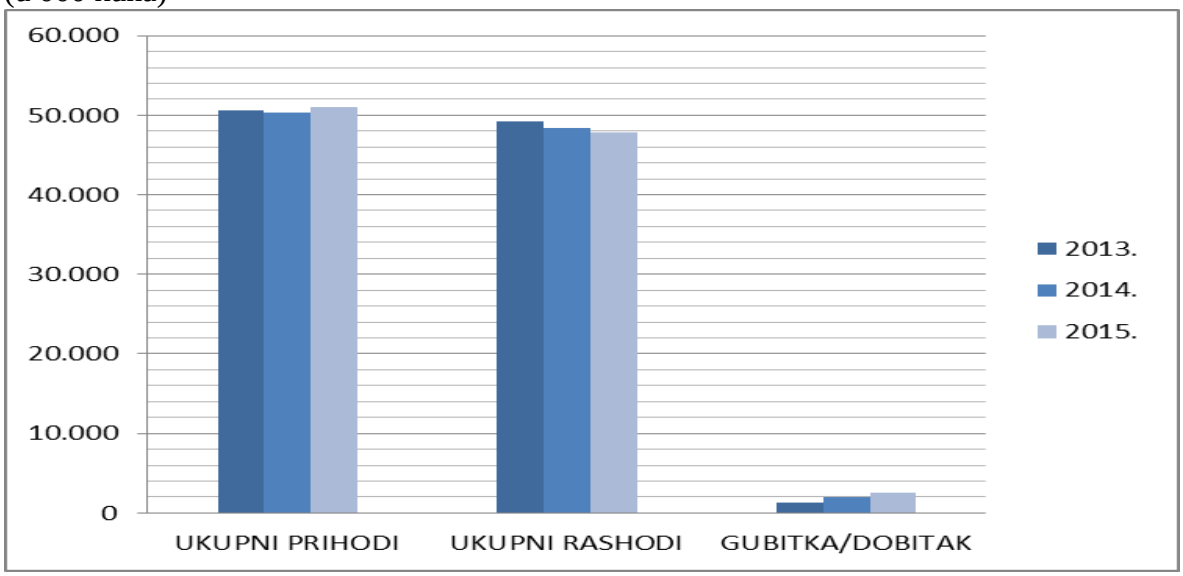
Izvor: Obrada autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2014. i 2015., pristupljeno 20. lipnja 2016.

Na temelju prethodne tablice možemo vidjeti da je vrijednost ukupne aktiva u iznosu od oko 198.084 000 kn u 2014. godini smanjena za 0,06 % u odnosu na prethodnu 2013. godinu kada je iznosila 198.195 000 kn. Vrijednost ukupne aktive u 2015. godini iznosi 193.639 000 kn i smanjena je za 2,24 % u odnosu na prethodnu 2014. godinu u kojoj je iznosila 198.084 000 kn. Ukupne obveze poduzeća u iznosu od oko 76.919 000 kn su u 2014. godini smanjene za 1,76 % u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosile oko 78.298 000 kn, a u 2015. godini ukupne obveze poduzeća iznose 68.862 000 kn i smanjene su za 10,47 % u odnosu na 2014. godinu u kojoj su iznosile oko 76.919 000 kn.

Ukupni prihodi iznose oko 50.315 000 kn u 2014. godini i manji su za 0,46 % u odnosu na prethodnu godinu, dok u 2015. iznose oko 51.022 000 kn, što je povećanje istih za 1,41 % u odnosu na 2014. godinu u kojoj su iznosili oko 50.315 000 kn. Ukupni rashodi

poduzeća Hoteli Maestral d. d. u 2014. godini iznose oko 48.361 000 kn i poduzeće je ostvarilo smanjenje istih u 2014. godini za 1,84 % u odnosu na prethodnu godinu, a u 2015. godini ukupni rashodi iznosili su oko 47.898 000 kn te su smanjeni za 0,96 % u odnosu na prethodnu 2014. godinu.

Grafikon 6. Usporedba ukupnih prihoda, rashoda i financijskog rezultata poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine
(u 000 kuna)

Izvor: Izrada autorice (Excel) na temelju prethodne tablice

Iz prethodnog grafikona možemo vidjeti da su se ukupni prihodi i rashodi kroz tri godine varirali i da je najveći iznos prihoda ostvaren u 2015. godini kao i najmanji iznos rashoda u promatranom periodu, što se odrazilo na ukupno ostvarenu dobit koja je također ima najveću vrijednost u 2015. Kroz cjelokupno promatrano razdoblje poduzeće Hoteli Maestral d. d. je kontinuirano iz godine u godinu povećavalo dobit.

Stoga, možemo doći do zaključka da su ukupno ostvareni prihodi poduzeća kroz tri godine konstantno bili veći od ukupno ostvarenih rashoda što svakako znači da je poduzeće poslovalo uspješno na kraju svakog razdoblja, odnosno na kraju svake godine (2013., 2014. i 2015.).

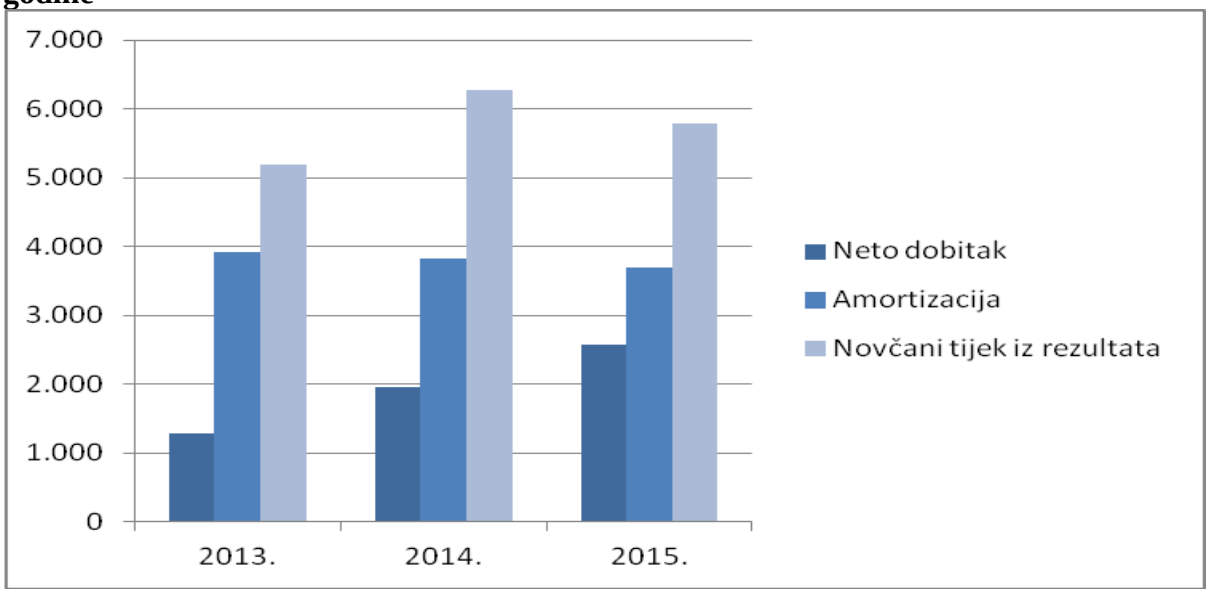
5.5. Analiza i utjecaj novčanog toka na profitabilnost i sigurnost poslovanja poduzeća

Tablica 15. Analiza novčanog toka poduzeća Hoteli Maestral d. d.

	Novčani tok u promatranom trogodišnjem razdoblju				
Na dan 31. prosinca (u 000 kn)	2013.	2014.	2015.	Indeks 14/13	Indeks 15/14
Neto dobit (gubitak)	1.280	1.953	2.569	200,70	76,02
Amortizacija	3.912	3.834	3.699	94,56	103,65
Novčani tijek iz rezultata	5.193	6.268	5.787	120,70	92,33

Izvor: Izrada autorice (Excel) na temelju Hoteli Maestral d. d. …., Financijski izvještaji i mišljenje neovisnog revizora za godinu koja je završila 31. prosinca 2015: 8/32 i 2014 : 8/31, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Grafikon 7. Analiza novčanog toka poduzeća Hoteli Maestral d. d. za tri godine

Izvor: Izrada autora na temelju prethodne tablice

Iz tablice možemo vidjeti da je novčani tok iz rezultata u 2014. godini iznosi 6.268 000 kn i da je došlo do povećanja za 20,70 % u odnosu na prethodnu 2013. godinu u kojoj je iznosio 5.193 000 kn, a u 2015. godini iznosi 5.787 000 kn i došlo je do smanjenja za 7,67 %

u odnosu na prethodnu godinu 2014., kada je iznosio 6.268 000 kn. Možemo zaključiti da je poduzeće u protekle tri godine ostvarilo pozitivan rezultat poslovanja, odnosno dobit koja je kontinuirano povećavana, što bi se trebalo pozitivno odraziti na poslovanje poduzeća.

5.6. Financijski rezultati poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. u 2015. po vrstama usluga i hotelima

5.6.1. Analiza ostvarenih prihoda po vrstama usluga i hotelima

„Ukupni poslovni prihodi iskazani u računu dobiti i gubitka u 2015. godini iznose 50.460.291 kuna, od čega su 49.331.921 kuna prihodi od prodaje, a 1.128.370 kuna su ostali poslovni prihodi. Poslovni prihod Društva je za 1% veći od prihoda ostvarenog u 2015. godini.

Prema podacima iz hotelskih žurnala ostvareno je 50.322.477 kuna žurnalskog neto prihoda, od čega 42.812.934 kuna pansionskog i 7.509.543 kuna izvanpansionskog. U odnosu na prošlu godinu žurnalski prihodi su veći za 1%." (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2015 : 5, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Tablica 16. Pregled žurnalskih prihoda poduzeća Hoteli Maestral d. d po hotelima u 2014. i 2015. godini

a) 2014. godina

Pokazatelj	Adriatic	Komodor	Splendid	Uvala	Vis	HM
Pansionski prihod	9.178.623	5.553.742	6.425.200	6.977.047	14.193.901	42.328.513
Izvanpansioski prihod	1.965.725	537.595	1.443.362	979.845	2.353.660	7.280.187
UKUPNO	11.144.348	6.091.337	7.868.562	7.956.892	16.547.561	49.608.700

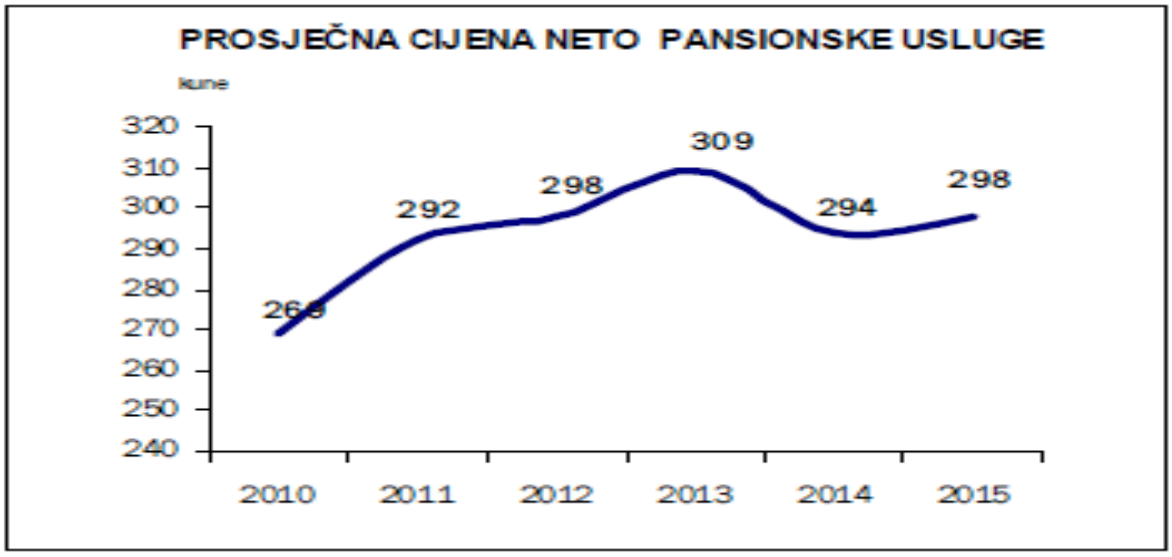
b) 2015. godina

Pokazatelj	Adriatic	Komodor	Splendid	Uvala	Vis	Adriatica Rooms	HM
Pansionski prihod	6.902.719	5.781.455	6.686.492	7.085.442	14.159.290	2.197.536	42.812.934
Izvanpansionski prihod	1.629.664	539.167	1.696.071	1.070.670	2.573.969	0	7.509.543
UKUPNO	8.532.383	6.320.624	8382.563	8.156.112	16.733.289	2.197.536	50.322.477

Izvor: Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2014. i 2015 : 5, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Prema Godišnjem izvješću uprave poduzeća Hoteli Maestral d. d za 2015., možemo vidjeti da je prema podacima iz hotelskih žurnala, poduzeće ostvareno je 50. 322.477 kuna žurnalskog neto prihoda, od čega 42.812.934 kuna pansionskog i 7.509.543 kuna izvanpansionskog. U odnosu na prošlu godinu žurnalski prihodi su veći za 1%.

Grafikon 8. Prosječna cijena neto pansionske usluge

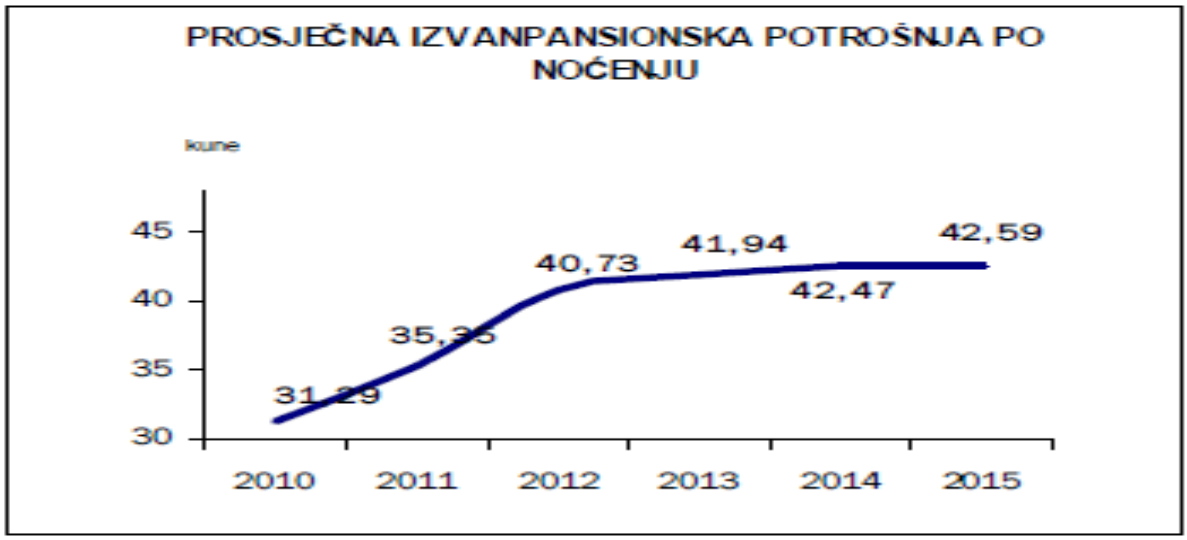

Izvor: Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2015: 5, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Iz prethodnog grafikona i dokumentacije poduzeća možemo vidjeti da je prosječna neto cijena pansionske usluge u 2015. na razini Društva iznosila je 298 kune i veća je za 1%

od prosječne neto cijene iz 2014. godine. U Godišnjem izvješću Uprave za 2015 navodi se da je najveći porast od 4% ostvaren je u hotelu Komodor, 2 % Adriaticu (s Adriatica Rooms), a porast od 1% su realizirali hoteli Uvala i Vis. Prosječna pansionska cijena u hotelu Splendidu je pala za 3%. Najnižu prosječnu cijenu noćenja od 219 kuna ostvarila je Adriatica Rooms, a najvišu od 397 kune po noćenju, hotel Uvala. (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2014. i 2015: 5, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Grafikon 9. Prosječna cijena izvanpansionske usluge

Izvor: Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2015 : 5, pristupljeno 20. lipnja 2016.

Na temelju grafikona i podataka iz Godišnjeg izvješća Uprave za 2015. vidljivo je da je prosječan neto izvanpansionski prihod (isključen prihod od svečanih menua i najma) po jednom noćenju u 2015. godini na razini Društva iznosio 42,59 kuna i za 0,3 % je veći nego lani. Usprkos padu prihoda od svečanih menua u restoranu hotela Adriatic, prihod od a la carte hrane na nivou Društva je povećan za 5 %, dok je prihod pića niži za 6 % zbog izostanka prometa pića s plaže Adriatica koja je u 2015. godini bila u zakupu.

Najveći prihod po jednom noćenju ostvario je hotel Uvala u kojem su gosti prosječno dnevno trošili 458 kuna, Splendid 419 kuna, Vis 348 kuna, Komodor 341 kuna i najnižu gosti Adriatica i Adriatica Roomsa 247 kuna. U strukturi prihoda 64% prihoda se ostvaruje u odjelu smještaja, 26% u odjelu hrane, 6% u odjelu pića, a 4% čine ostali prihodi. (Hoteli Maestral d.

d., Uprava Društva, 2014. i 2015., Financijski izvještaji, Godišnje izvješće 2015: 5, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

5.6.2. Analiza ostvarenih rashoda po vrstama usluga i hotelima

„Poslovni rashodi u 2015. godini iznosili su 44.623.610 kuna, 1% više nego 2014. godine. Smanjeni su troškovi pranja, promocije, tekućeg održavanja, telekomunikacija, a povećani vode, struje, članarina i ostalih vanjskih usluga. Ulaganje u opremanje vlastite praonice (za pranje dijela hotelskog rublja) već se u prvoj godini dokazalo kao isplatljivo jer su troškovi pranja smanjeni za 20%.

Financijski rashodi su iznosili 3.3274.884 kuna, 22% manje nego 2014. godine. U njihovoj strukturi prevladavaju kamate zaračunate od strane većinskog vlasnika DAB-a s 65%, ostatak su kamate i negativne tečajne razlike na kredite poslovnih banaka.
Povećanjem ukupnih prihoda, a smanjenjem ukupnih rashoda, povećana je ekonomičnost ukupnog poslovanja (1,07) za 3%.

Ostvarena je bruto operativna dobit iz poslovanja od 14.724.759 kuna koja je za 7% veća od prošlogodišnje.
Društvo treću godinu zaredom iskazuje pozitivan poslovni rezultat u iznosu od 3.124.388 kuna, što je povećanje od 60% u odnosu na 2014. godinu i čak 144% u odnosu na 2013. godinu.” (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015, Godišnje izvješće 2015: 6 i 7, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Društvo je tijekom 2015. godine redovito i u rokovima dospijeća podmirivalo svoje tekuće obveze iz redovnog poslovanja, osim kreditnih obveza prema Državnoj agenciji za sanaciju banka i osiguranje štednih uloga. S druge strane, potraživanja od kupaca sa osnove prodaje turističkih usluga, Društvo je uglavnom naplaćivalo u ugovorenim rokovima. Zbog nešto većih izdataka za tekuće održavanje i pripremu objekata za sezonu, te isplate otpremnina, povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti je niže nego godinu dana ranije. Smanjenje novčanog tijeka od investicijskih aktivnosti u 2015. godini uglavnom je

posljedica plaćanja anuiteta po kreditnim obvezama na kraju godine. (Hoteli Maestral d. d., Uprava Društva, 2015, Bilješke uz financijske izvještaje 2015: 22, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

5.7. Analiza uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. na temelju financijskih pokazatelja

Dobro upravljanje podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija, i to kriterij sigurnosti (likvidnost, financijska stabilnost i zaduženost), i kriterij uspješnosti, tj. efikasnosti (profitabilnost, tj. rentabilnost). Za ocjenu ova dva kriterija uobičajeno se koriste pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. U tome kontekstu pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja, tj. pokazateljima koji opisuju financijski položaj poduzeća. Pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja zapravo su pokazatelji uspješnosti (efikasnosti) poslovanja. Suprotno tome, pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati i pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti. Naime, koeficijent obrtanja sredstava s jedne strane bitno utječe na likvidnost i financijsku stabilnost, a s druge strane direktno utječe i na rentabilnost poslovanja. (Mamić Sačer, Žager 2014: 110)

Može se zaključiti da navedene skupine pokazatelja, bez većih problema, može se koristiti u analizi gotovo svakoga poslovnoga sustava bez obzira na to čime se taj poslovni sustav bavi. (Mamić Sačer, Žager 2014: 110)

Financijske pokazatelje koje ćemo obraditi u radu usko su vezani za samu uspješnost poslovanja odnosno prihode i rashode poduzeća na kraju određenog vremenskog razdoblja.

U nastavku rada na temelju dostupne i javno objavljene računovodstvene dokumentacije poduzeća Hoteli Maestral d. d. izračunati su, grafički prikazani i analizirani pokazatelji likvidnosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti poslovanja poduzeća.

5.7.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti pokazuju sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze na vrijeme.

Mogu se razvrstati na sljedeće pokazatelje:

- koeficijent trenutne likvidnosti
- koeficijent ubrzane likvidnosti
- koeficijent tekuće likvidnosti
- koeficijent financijske likvidnosti
- neto radni kapital

Koeficijenti likvidnosti uzimaju u omjer sljedeće stavke:

1. Koeficijent trenutne likvidnosti uzima u omjer sljedeće stavke

$$\frac{\textbf{NOVAC}}{\textbf{KRATKOROČNE OBVEZE}}$$

Ovaj koeficijent pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza novčanim sredstvima.

2. Koeficijent ubrzane likvidnosti uzima u omjer:

$$\frac{\textbf{NOVAC + POTRAŽIVANJA}}{\textbf{KRATKOROČNE OBVEZE}}$$

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza novcem i kratkotrajnim potraživanjima.

Uobičajene vrijednosti ovoga pokazatelja trebale bi prelaziti referentnu vrijednost 1 kako bi se ostvarila normalna likvidnost koja se temelji na načelu da novac uvećan za potraživanja koja dospijevaju u roku 1 godine ili jednoga normalnoga poslovnoga ciklusa bude dovoljan za pokrivanje obveza koje dospijevaju u istome razdoblju. (Mamić Sačer, Žager 2014: 110)

3. Koeficijent tekuće likvidnosti

$$\frac{\textbf{KRATKOTRAJNA IMOVINA}}{\textbf{KRATKOROČNE OBVEZE}}$$

Sigurnost poduzeća gleda se i kroz odnos kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza, tj. ocjenom tekuće likvidnosti.

4. Koeficijent financijske stabilnosti
   - predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze.

$$\frac{\textbf{DUGOTRAJNA IMOVINA}}{\textbf{KAPITAL + DUGOROČNE OBVEZE}}$$

Ovaj pokazatelj, po definiciji, mora biti manji od 1 jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora, tj. iz radnog kapitala. Što je vrijednost ovoga pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća, tj. povećava se učešće radnog kapitala. (Mamić Sačer, Žager 2014: 110)

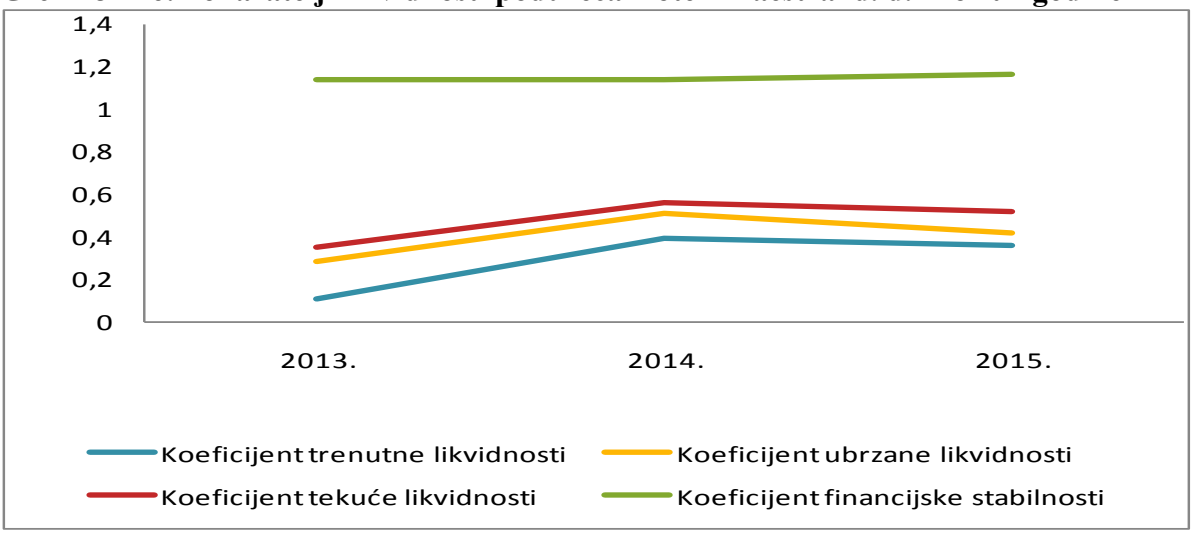
U nastavku su na primjeru poduzeća Hoteli Maestral d. d. izračunati, grafički prikazani i analizirani svi prethodno navedeni pokazatelji, kako bi se donijela ocjena o uspješnosti poslovanja analiziranog poduzeća.

Tablica 17. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Hoteli Maestral promatrani kroz tri godine

Opis i godina	2013.	2014.	2015.
Novac	1.270.000	5.276.000	3.703.000
Kratkoročne obveze	11.355.000	13.500.000	10.329.000
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,11	0,39	0,36
Novac	1.270.000	5.276.000	3.281.551
Potraživanja	1.958.000	1.585.000	1.029.000
Kratkoročne obveze	11.355.000	13.500.000	10.329.000
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,28	0,51	0,42
Kratkotrajna imovina	4.018.000	7.525.000	5.381.000
Kratkoročne obveze	11.355.000	13.500.000	10.329.000
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,35	0,56	0,52
Dugotrajna imovina	193.347.000	190.139.000	187.927.000
Kapital	118.497.000	120.450.000	123.144.000
Dugoročne obveze obveze	66.943.000	63.420.000	58.533.000
Koeficijent finacijske stabilnosti	1,04	1,03	1,03

Izvor: Izračun i izrada autorice (Excel), formule za izračun na temelju Mamić Sačer, Žager 2014.

Grafikon 10. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine

Izvor: Izrada autorice (Excel) na temelju prethodne tablice

Na temelju izračunatih pokazatelja likvidnosti možemo zaključiti da je poduzeće Hoteli Maestral d. d. poslovalo s niskom razinom likvidnosti, budući da je koeficijent ubrzane likvidnosti ispod 1, koeficijent tekuće likvidnosti manji od 2, a koeficijent financijske stabilnosti veći od 1, što znači manju likvidnost i financijsku stabilnost.

5.7.2. Pokazatelji aktivnosti

Sigurnost i uspješnost poslovanja moguće je ocijeniti na temelju pokazatelja aktivnosti koji ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnome procesu.

1. KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE IMOVINE

ukupni prihodi / ukupna imovina

2. KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE IMOVINE

ukupni prihodi / kratkotrajna imovina

3. KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA

prihodi od prodaje / potraživanja od kupaca

4. TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA

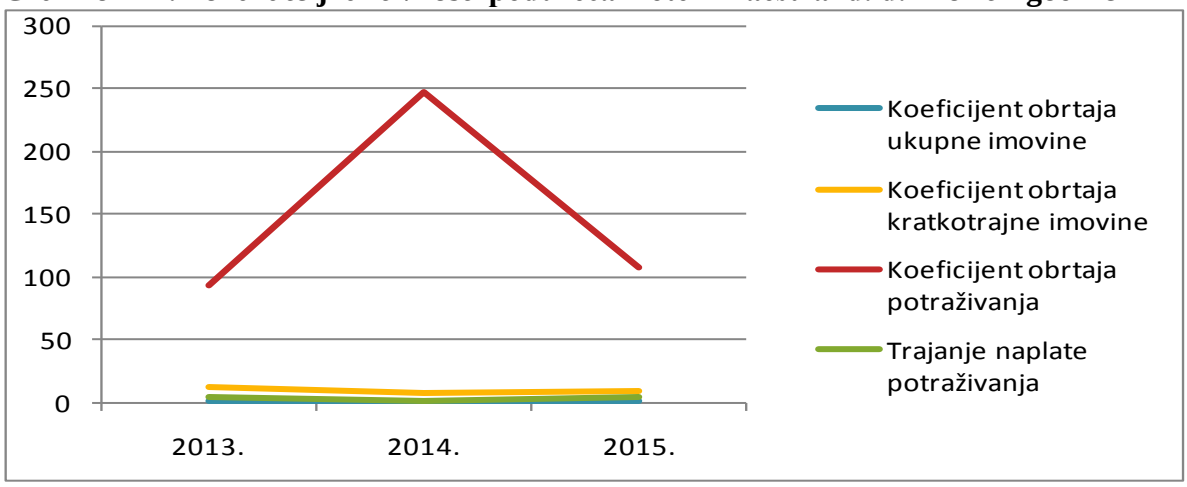
365 / koeficijent obrtaja potraživanja

Tablica 18. Pokazatelji aktivnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine

Opis/godina	2013.	2014.	2015.
Ukupni prihodi	50.547.000	50.315.000	51.023.000
Ukupna imovina	198.195.000	198.084.000	193.639.000
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,26	0,25	0,26
Ukupni prihodi	50.547.000	50.315.000	51.023.000
Kratkotrajna imovina	4.018.000	7.525.000	5.381.000
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	12,58	6,69	9,48
Prihod od prodaje	49.144.000	49.016.000	49.332.000
Potraživanja od kupaca	532.000	198.000	456.000
Koeficijent obrtaja potraživanja	92,38	247,56	108,18
365	365	365	365
Koeficijent obrtaja potraživanja	92	248	108
Trajanje naplate potraživanja	4,0	1,47	3,37

Izvor: Izračun i izrada autorice (Excel), formule za izračun na temelju Mamić Sačer, Žager 201

Grafikon 11. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine

Izvor: Izrada autorice (Excel) na temelju prethodne tablice

Na temelju tablice i grafikona zaključujemo da su se pokazatelji aktivnosti mijenjali kroz promatrani period. U promatranome slučaju poduzeće ima vrlo nizak pokazatelj obrtaja ukupne imovine, budući da se na svaku kunu ukupne imovine poslovanjem društva ostvaruje samo 0,25 kn ukupnih prihoda. Pokazatelj obrtaja kratkotrajne imovine je puno bolji, što je i

razumljivo s obzirom da se poduzeće bavi uslužnim djelatnostima. Poduzeće brzo naplaćuje svoja potraživanja, što je pozitivno za poslovanje poduzeća.

5.7.3. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ova skupina pokazatelja može se povezati s pokazateljima profitabilnosti.

1. EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA

Ukupni prihodi / ukupni rashodi

2. EKONOMIČNOST POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Poslovni prihodi / poslovni rashodi

3. EKONOMIČNOST FINANCIRANJA

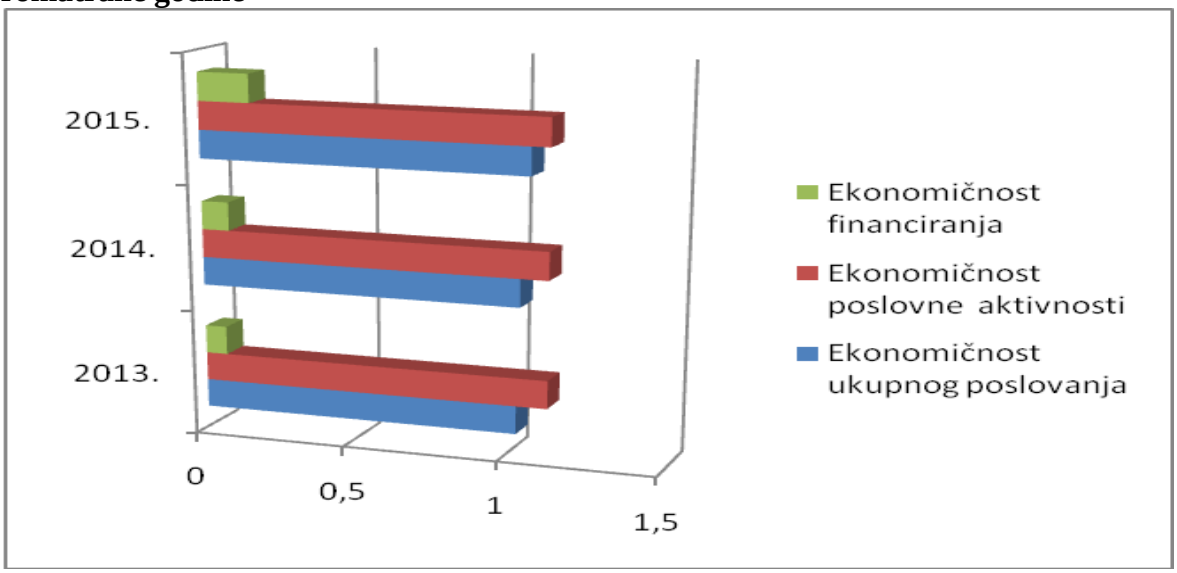
Financijski prihodi / financijski rashodi

Tablica 19. Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Opis/godina	2013.	2014.	2015.
Ukupni prihodi	50.547.000	50.314.385	51.022.882
Ukupni rashodi	49.267.000	48.360.952	47.898.494
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,03	1,04	1,07
Poslovni prihodi	50.179.000	49.934.000	50.460.000
Poslovni rashodi	44.231.000	44.152.000	44.624.000
Ekonomičnost poslovnih aktivnosti	1,13	1,13	1,13
Financijski prihodi	369.000	380.000	563.000
Financijski rashodi	5.036.000	4.209.000	3.275.000
Ekonomičnost financiranja	0,07	0,09	0,17

Izvor: Izračun i izrada autorice (Excel), formule za izračun na temelju Mamić Sačer, Žager 2014.

Grafikon 12. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Hoteli Maestral d. d. za tri promatrane godine

Izvor: Izrada autorice (Excel) na temelju prethodne tablice

Na temelju grafikona i tablice u kojoj su izračunati pokazatelji ekonomičnosti, možemo zaključiti da poduzeće Hoteli Maestral d. d., ostvaruje uglavnom zadovoljavajuću, iako minimalnu, razinu ekonomičnosti, budući da je koeficijent ekonomičnosti iznad 1 kad govorimo o ekonomičnosti ukupnog poslovanja i ekonomičnosti poslovnih aktivnosti, ali je ovaj koeficijent manji od 1, tj. nezadovoljavajući, kad govorimo o ekonomičnosti financiranja.

5.7.4. Pokazatelji profitabilnosti

"Analizu profitabilnosti poslovanja poduzeća opravdano se svrstava u najvažnije dijelove financijske analize. Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća. Mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu.

Najčešće korišteni pokazatelji profitabilnosti su:

1. marža profita
2. stopa povrata imovine

3. stopa povrata glavnice"
(Šarlija 2009: 10, pristupljeno 20. lipnja 2016.)

Pokazatelji profitabilnosti prema Mamić Sačer, Žager 2014 prikazani su u nastavku:

1. NETO MARŽA PROFITA

$$\frac{\textbf{Neto dobit + kamate}}{\textbf{Ukupni prihodi}}$$

2. BRUTO MARŽA PROFITA

$$\frac{\textbf{Bruto dobit + kamate}}{\textbf{Ukupni prihodi}}$$

3. NETO RENTABILNOST IMOVINE

$$\frac{\textbf{Neto dobit + kamate}}{\textbf{Ukupna imovina}}$$

4. BRUTO RENTABILNOST IMOVINE

$$\frac{\textbf{Bruto dobit + kamate}}{\textbf{Ukupna imovina}}$$

5. RENTABILNOST KAPITALA

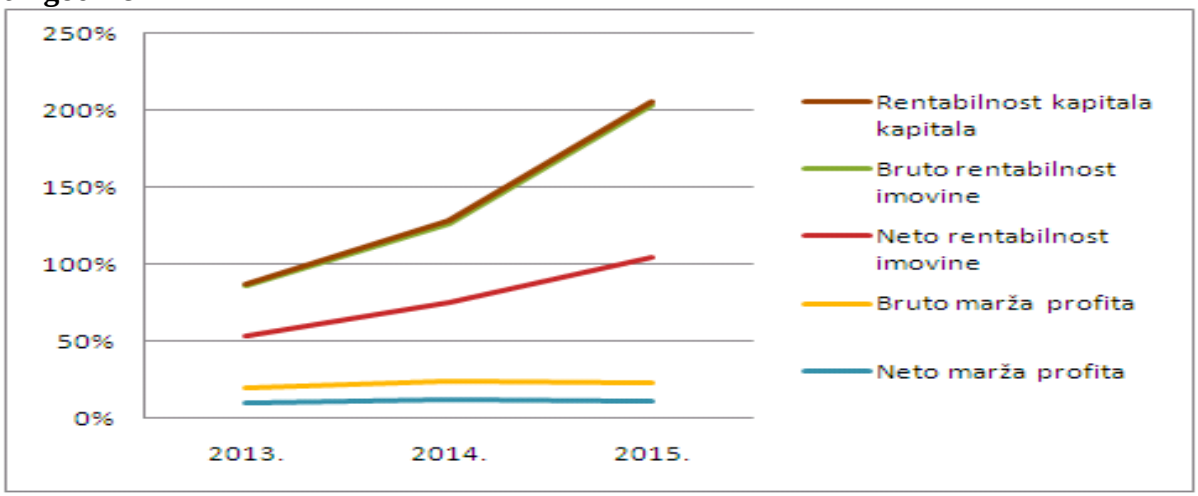
$$\textbf{Neto dobit/ kapital}$$

Tablica 20. Pokazatelji profitabilnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine

Opis i godina	2013.	2014.	2015.
Neto dobit	1.280.000	1.953.000	2.569.000
Kamate	3.863.000	3.835.000	3.152.000
Ukupni prihodi	50.547.000	50.314.385	51.022.882
Neto marža profita	10%	12%	11%
Bruto dobit	1.280.000	1.953.000	3.124.000
Kamate	3.863.000	3.835.000	3.152.000
Ukupni prihod	50.547.000	50.314.385	51.022.882
Bruto marža profita	10%	12%	12%
Neto dobit	1.280.000	1.953.000	2.569.000
Kamate	3.863.000	3.835.000	3.152.000
Ukupna imovina	198.195. 000	198.084.000	193.639.000
Neto rentabilnost imovine	33%	51%	82%
Brut dobit	1.280.000	1.953.000	3.124.000
Kamate	3.863.000	3.835.000	3.152.000
Ukupna imovina	198.195. 000	198.084.000	193.639. 000
Bruto rentabilnost imovine	33%	51%	99%
Neto dobit	1.280.000	1.953.000	2.569.000
Kapital	118.497.000	120.450.000	123.144.000
Rentabilnost kapitala	1%	2%	2%

Izvor: Izračun i izrada autorice (Excel), formule za izračun na temelju Mamić Sačer, Žager 2014.

Grafikon 13. Pokazatelji profitabilnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine

Izvor: Izrada autorice (Excel) na temelju prethodne tablice

Na temelju prethodne tablice i grafikona možemo doći do zaključka da se povećava neto marža profita i bruto marža profita, što je povezano s povećanjem prihoda, tj. povećanjem ostvarene dobiti kroz promatrani period. Također, povećava se neto i bruto rentabilnost imovine i rentabilnost kapitala, što bi se trebalo pozitivno odraziti na poslovanje poduzeća u budućnosti. Iako se stope rentabilnosti kapitala kroz promatrani period povećavaju, potrebno je naglasiti da je poduzeće Hoteli Maestral d. d. ostvarilo izrazito niske stope rentabilnosti kapitala.

5.8. Ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. i usporedba s poslovanjem određenih poduzeća iz istog sektora djelatnosti

Na temelju svih izračuna, analiza i grafičkih prikaza može se ocijeniti uspješnost poslovanja poduzeća hoteli Maestral d. d., putem osnovnih mjerila prihoda i rashoda, ali i financijskih pokazatelja i ostalih računovodstvenih informacija.

5.8.1. Ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d.

Na temelju cjelokupne analize prihoda i rashoda te uspješnosti poslovanja poduzeća dolazimo do zaključka da je poduzeće Hoteli Maestral d. d. kroz određeni niz godina, u ovom slučaju 2013., 2014. i 2015. godinu, poslovalo uspješno.

Naime, prihodi su bili konstantno veći od rashoda kroz tri promatrane godine. U 2014. godini ostvareni su veći prihodi u odnosu na 2013. godinu, a u 2015. godini ostvareni su veći prihodi nego u prethodnoj 2014. godini i konstantno su bili veći od rashoda pa na temelju toga možemo zaključiti da je poduzeće poslovalo uspješno i ostvarilo dobit u 2013., 2014. i 2015. godini, koja je kontinuirano povećavana u odnosu na ostvarenu u prethodnoj godini.

Na temelju Bilance zaključujemo da je imovina veća od samih obveza što je značajno i trebalo bi se pozitivno odraziti na uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d u budućnosti.

Na temelju analize financijskih pokazatelja može se zaključiti da poduzeće ne ostvaruje zadovoljavajuću likvidnost, ekonomičnost financiranja i rentabilnost kapitala.

5.8.2. Usporedba uspješnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. i određenih poduzeća iz istog sektora djelatnosti

U nastavku je prikazana usporedba poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d i određenih turističkih poduzeća. Analiza o poslovanju određenih poduzeća koji se bave turističkom djelatnošću, prikazana u nastavku rada, preuzeta je iz analize prikazane u nastavku, a preuzete iz publikacije Sektorska analiza Turizam.

"Analizom su obuhvaćena najveća trgovačka društva u djelatnosti I – djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema visini ukupnih prihoda. Važno je napomenuti da je iz analize isključeno poduzeće Studentski centar u Zagrebu koje se nalazi na desetom mjestu po visini ukupnih prihoda. Naime, Studentski centar u Zagrebu pruža usluge smještaja te pripreme i posluživanja hrane, ali prvenstveno za studentsku populaciju te ga u visokom postotku subvencioniraju Grad Zagreb i država zbog čega se ne može smatrati dijelom turističkog sektora u pravom smislu." (Mirošević 2015 : 8). Neki od rezultata analize prikazani su u tablici u nastavku.

Tablica 21. Analiza i ocjena uspješnosti poslovanja određenih turističkih poduzeća

Odabrani pokazatelji deset najvećih trgovačkih društava prema prihodima u 2014. godini

	Ukupni prihodi (u mil. kuna)	Bruto dobit (u mil. kuna)	Bruto marža (u %)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Produktivnost (u tis. kuna)
Valamar Riviera d.d.	1.099,6	27,3	2,5	0,3	1,1	521,6
Maistra d.d.	808,1	123,9	15,3	0,5	0,0	627,4
Plava Laguna d.d.	491,0	90,9	18,5	0,0	3,3	521,8
Istraturist d.d.	441,9	45,5	10,3	0,4	0,3	513,3
Jadranski luksuzni hoteli d.d.	388,5	47,9	12,3	0,5	3,7	603,3
Arenaturist d.d.	315,5	-7,6	-2,4	0,4	1,3	526,8
Globalna hrana d.o.o.	292,9	28,4	9,7	0,3	1,4	474,7
Liburnia Riviera Hoteli d.d.	277,8	34,8	12,5	0,2	1,6	461,5
Solaris d.d.	277,5	3,7	1,3	0,4	0,4	469,6
Dubrovački vrtovi sunca d.o.o.	249,9	-245,9	-98,4	1,7	2,8	1.028,2

Izvor: Mirošević, Hrvoje, Ekonomski institut, Zagreb (EIZ), Sektorske analize (SA), Sektorka analiza Turizam, studeni 2015., PDF, http://www.eizg.hr/hr-HR/Sektorske-analize-993.aspx, pristupljeno 1. rujna 2016: 9

U prethodnoj tablici prikazani su ključni pokazatelji poslovanja deset vodećih poduzeća iz turističkog sektora u Republici Hrvatskoj, mjereno ukupnim prihodima. U 2014. godini Valamar Riviera d. d. ostvarila je rekordne prihode od više od milijardu kuna. Maistra d. d. nalazi se kao i prošle godine na drugom mjestu, a slijede je Plava laguna d. d., Istraturist d. d. i Jadranski luksuzni hoteli d. d. Posljednja tri poduzeća u vlasništvu su Grupacije Lukšić te prema prihodima čine najveću turističku grupaciju u Republici Hrvatskoj. Iznenađujuće je da su dvije turističke perjanice Grupacije Lukšić, Plava laguna d.d. i Istraturist d.d., zabilježile pad prihoda u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu. S druge strane, Jadranski luksuzni hoteli d. d., također u vlasništvu obitelji Lukšić, zabilježili su gotovo 60-postotno povećanje prihoda u odnosu na 2013. godinu. (Mirošević 2015: 9)

Na temelju prikazanih mjerila i pokazatelja uspješnosti iz publikacije Sektorske analize, možemo napraviti usporedbu osnovnih pokazatelja poslovanja određenih poduzeća iz turističke djelatnosti s poslovanjem analiziranog poduzeća Hoteli Maestral d. d. Iako je poduzeće Maestral d. d. u tri promatrane godine konstantno ostvarivalo veće prihode od rashoda, tj. ostvarilo je dobit na kraju svake godine, što je bio slučaj i kod većine poduzeća iz iste djelatnosti, možemo uočiti da većina analiziranih poduzeća iz istog sektora ima prilično dobar pokazatelj tekuće likvidnosti za razliku od analiziranog poduzeća. Može se reći da poduzeće Hoteli Maestral d. d. ostvaruje zadovoljavajuću stopu bruto marže profita, budući da je ista veća nego kod pet poduzeća, manja nego kod dva poduzeća i približno ista kao i kod tri analizirana poduzeća iz istog sektora djelatnosti, od ukupno deset analiziranih poduzeća.

6. ZAKLJUČAK

U završnom radu obrađen je tema prihoda i rashoda na primjeru poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. U radu su detaljno opisane računovodstvene specifičnosti i važnost korištenja analize prihoda i rashoda u upravljanju poduzećem i ocjeni uspješnosti poslovanja.

Može se zaključiti da se prihodi očituju u povećanju ekonomskih koristi ili smanjenju obveza poduzeća, osim povećanja kapitala koja se odnose na unose sudionika u kapitalu, a rashodi kao smanjenja gospodarskih koristi tijekom bilančnog razdoblja u obliku odljeva ili smanjenja imovine ili pak nastanka dugova što rezultira smanjenjima glavnice, ali ne onima koja su posljedica raspodjela sudionicima u glavnici. Prihodi i rashodi temeljna su mjerila uspješnosti poslovanja poduzeća.

Računovodstveno praćenje prihoda i rashoda odvija se uglavnom u razredu 7 kontnog plana, a kad nastanu prihodi u pravilu za poduzeće nastaje i obveza za PDV pa imamo i knjiženje obveza za PDV u razredu 2 kontnog plana, a najčešće i knjiženja potraživanja od kupaca u razredu 1 kontnog plana, budući da većina poduzeća najveći dio prihoda ostvaruje upravo od prodaje proizvoda i usluga kupcima. U radu je ukazano i na važne promjene HSFI-ja 15 Prihodi i HSFI-ja 16 Rashodi, koje donose i nove klasifikacije prihoda i rashoda, a koje će se primjenjivati pri sastavljanju financijskih izvještaja za 2016. godinu.

Dobit ili gubitak poslovanja na kraju određenog vremenskog razdoblja izražava se razlikom između prihoda i rashoda ostvarenih tijekom određenog obračunskog razdoblja, najčešće godine. Cilj svakog poduzeća je ostvariti veće prihode od rashoda, tj. dobit. Analiza strukture i dinamike prihoda i rashoda pruža mnogo mogućnosti i treba imati velik značaj u poslovanju.

Značaj praćenja prihoda i rashoda može se sagledati na temelju financijskih izvještaja koji pružaju informacije o resursima te predstavljaju glavni izvor informacija za donošenje investicijskih odluka u svim pa tako i u hotelijerskim poduzećima. Postoje određene specifičnosti kod računovodstvenog praćenja prihoda i rashoda u ugostiteljskoj djelatnosti. Prihodi od prodaje ugostiteljskih usluga priznaju se temeljem stupnja dovršenosti transakcije,

a uz prethodno zadovoljene kriterije priznavanja te se iskazuju na kontima 751 i 752. Samo upravljanje prihodima u ovoj djelatnosti u osnovi se temelji na maksimizaciji prihoda putem dinamičke cijene smještaja i usluga koje se nude gostima.

Važnost analiza strukture i dinamike prihoda i rashoda prikazana je na primjeru poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. Iz analizirane dokumentacije vidljivo je da je poduzeće Hoteli Maestral d. d. dioničko društvo za hotelijerstvo i osnovna djelatnost mu je pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga. Uprava poduzeća je odgovorna za pripremu financijskih izvještaja za svaku financijsku godinu te se oni pripremaju u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI).

Analiza poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. temelji se na analizi glavnih financijskih izvještaja Bilance i Računa dobiti i gubitka te Izvještaja i novčanom toku. Za samu realizaciji teme završnog rada najbolju podlogu su činili podatci iz Računa dobiti i gubitka. Na temelju istih možemo zaključiti da je poduzeće ostvarilo ukupne prihode u iznosu od oko 50.315.000 kn u 2014. godini, a u 2015. godini ukupno ostvareni prihodi su iznosili oko 51.022.000 kn. Na temelju toga zaključujemo da su ukupno ostvareni prihodi povećani za 1,4 % u 2015. u odnosu na prethodnu 2014. godinu, a ukupno ostvareni rashodi u 2014. godini iznosili su oko 48.361.000 kn, a u 2015. godini su iznosili oko 47.898.000 kn, tj. smanjeni su za 1,06 % u odnosu na prethodnu godinu. Na temelju svega zaključujemo da je poduzeće poslovalo uspješno, jer je ostvarilo pozitivan financijski rezultat (dobit) u svim promatranim godinama (2013., 2014. i 2015.), jer su ukupno ostvareni prihodi konstantno bili veći od ukupno ostvarenih rashoda. Na temelju usporedbe ostalih financijskih pokazatelja kroz tri godine dolazimo do zaključka da je ukupna aktiva u vrijednosti od 193.639,000 kn u 2015. godini veća od ukupnih obveza poduzeća. Može se zaključiti i da je poduzeće Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine konstantno poslovalo uspješno i ostvarivalo dobit što je dobra slika poslovanja poduzeća te se i u budućnosti se očekuje takav rezultat pa čak i bolji.

Na temelju analiziranih pokazatelja likvidnosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti može se zaključiti da poduzeće Hoteli Maestral d. d. treba povećati razinu likvidnosti, ekonomičnosti financiranja i povećati rentabilnost kapitala, budući da su ovi pokazatelji ispod poželjnih vrijednosti ili lošiji u usporedbi s poduzećima iz istog sektora.

U suvremenim uvjetima poslovanja, koji se očituju u svakodnevnim promjenama i otežanim uvjetima poslovanja te sve težem opstanku i razvoju poduzeća, adekvatno računovodstveno praćenje i analiza prihoda i rashoda te ostvarenog financijskog rezultata poslovanja osnovni je instrument i preduvjet za uočavanje poslovnih poremećaja, planiranje poslovnog djelovanja i ocjenu uspješnosti poslovanja poduzeća i poslovnih partnera. Analizom financijskih pokazatelja povezanih s ostvarenim prihodima i rashodima, u prvom redu analizom pokazatelja aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti, mogu se donijeti zaključci o sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća i izvršiti optimalan izbor poslovnih partnera te osigurati preduvjeti za donošenje poslovnih odluka koje će rezultirati povećanjem efikasnosti i uspješnosti u poslovnom djelovanju, a samim time pridonijeti i opstanku i razvoju poduzeća, poboljšanju životnog standarda, tj. razvoju društva i gospodarstva. Ovu analizu potrebno je nadopuniti i analizom pokazatelja likvidnosti. Nedostatno i neadekvatno korištenje ovih računovodstvenih informacija i analitičkih postupaka u poslovnom djelovanju, što je čest slučaj, izvor je ozbiljnih poslovnih problema i poremećaja u gospodarstvu.

Nikolina Bubaš

(potpis studenta)

POPIS LITERATURE

1) KNJIGE

1. Belak, Viko; Vudrić, Nenad. 2012. *Osnove suvremenog računovodstva*. Zagreb. BELAK EXCELLENS D. O. O.

2. Belak i dr. (skupina autora) 2012., *Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja*, Knjiga I., IX. izmijenjena i dopunjena naklada, RRIF$_{Plus.}$ Zagreb.

3. Belak, Vinko. 2014. *Analiza poslovne uspješnosti*: *130 ključnih pokazatelja performanse i mjerila za kontroling.* Računovodstvo, revizija i financije (RRiF). Zagreb.

4. Gulin i dr. 2003. *Računovodstvo.* Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.

2) ČASOPISI

5. Bakran, Domagoj i dr. 2016. Sastavljanje financijskih izvještaja za 2015. godinu. *Računovodstvo i financije* 1/2016, 5–77. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

6. Cutvarić, Miljenka. 2016. Računovodstveno praćenje poslovanja i obračun PDV-a u ugostiteljskoj djelatnosti. *Računovodstvo i financije* 4/2016, 22–29. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

7. Čevizović, Ivan; Remenarić, Branka. 2015. Priznavanje prihoda. *Računovodstvo i financije* 4/2015, 17–18. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

8. Deković, Željko. 2012. Pokazatelji efikasnosti upravljanja prihodima u hotelijerstvu. *Računovodstvo i financije* 10/2012, 127–135. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

9. Deković, Željko. 2016. Pokazatelji analize financijskih izvještaja u hotelijerskoj djelatnosti. *Računovodstvo i financije* 6/2016, 143–155. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

10. Gulin, Danimir; Bakran, Domagoj; Miličić Ivica. 2015. Određene pripremne radnje prije sastavljanje financijskih izvještaja. *Računovodstvo i financije* 12/2015, 5–13. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

11. Krajinović, Ivana. 2016. Pregled izmjena MSFI i HSFI i utjecaj koncepta fer vrijednosti iz MSFI i HSFI na poreznu osnovicu. *Računovodstvo i financije* 6/2016, 50–63. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

12. Orlović, Luka. 2016. Računovodstvo vremenskih razgraničenja prema HSFI 14. *Računovodstvo i financije* 8/2015, 19–21. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (Rif), Zagreb.

13. Mamić Sačer Ivana; Žager Lajoš. 2014. Analiza financijskih izvještaja u funkciji ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća. *Računovodstvo i financije* 1/2014, 109–113. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Zagreb

3) MREŽNA I ELEKTRONIČKA VRELA

14. Financijska Agencija (FINA). 2014. *Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2013. godini, Zagreb, lipanj 2014*., http://www.fina.hr/Default.aspx?art=9806, pristupljeno 20. lipnja 2016.

15. Hotel Maestral d. d., Uprava Društva, 2014. *Revidirana godišnja financijska izvješća (nekonsolidirano), Zagrebačka burza (ZSE),* http://zse.hr/userdocsimages/financ/HMST-fin2014-1Y-REV-N-HR.pdf, pristupljeno 20. lipnja 2016.

16. Hotel Maestral d. d., Uprava Društva, 2015. *Revidirana godišnja financijska izvješća (nekonsolidirano) Zagrebačka burza (ZSE)*, http://zse.hr/UserDocsImages/financ/HMST-fin2015-1Y-REV-N-HR.pdf, pristuljeno 20. lipnja 2016.

17. Mirošević, Hrvoje, Ekonomski institut, Zagreb (EIZ), Sektorske analize (SA), Sektorka analiza Turizam, studeni 2015., PDF, http://www.eizg.hr/hr-HR/Sektorske-analize-993.aspx, pristupljeno 1. rujna 2016.

18. Šarlija, X, *Analiza poslovanja poduzeća*, Ekonomski fakultet u Osijeku, https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, pristupljeno 20. lipnja 2016.

19. Tušek, Boris, *Računovodstveno praćenje rashoda, prihoda i utvrđivanje rezultata poslovanja*, http://web.efzg.hr/dok/RAC//btusek/rac/13.%20RA%C4%8CUNOVODSTVENO%20PRA%C4%86ENJE%20RASHODA.%20PRIHODA%20I%20REZULTATA%20POSLOVANJA.pdf, Ekonomski fakultet Zagreb, pristupljeno 20. lipnja 2016.

POPIS KRATICA

d. d. – dioničko društvo

EU – Europska unija

FINA – Financijska agencija

HSFI – Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

HRK – Hrvatska kuna (valuta)

MRS – Međunarodni računovodstveni standardi

MSFI – Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

PDV – porez na dodanu vrijednost

RiF – Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, izdavač kontnog plana

ZSE – Zagrebačka burza

IV. i VII. Direktiva – računovodstvene Direktive EU

POPIS TABLICA

Tablica 1. Knjiženje prihoda od prodaje proizvoda i usluga 12
Tablica 2. Primjer knjiženja ostalih financijskih prihoda 13
Tablica 3. Primjer knjiženja odgođenog priznavanja prihoda 14
Tablica 4. Primjer knjiženja ostalih financijskih rashoda 16
Tablica 5. Obračun poreza na dobit 17
Tablica 6. Knjiženje rezultata poslovne godine 18
Tablica 7. Struktura ukupnih prihoda poduzetnika Hrvatske u 2013. godini 22
Tablica 8. Struktura ukupnih rashoda poduzetnika Hrvatske u 2013. godini 22
Tablica 9. Struktura aktive poduzeća Hoteli Maestral d. d. 28
Tablica 10. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja 28
Tablica 11. Struktura pasive poduzeća Hoteli Maestral d. d. 29
Tablica 12. Kapital i rezerve poduzeća Hoteli Maestral d. d. 30
Tablica 13. Horizontalan analiza ostvarenih prihoda i rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine 31
Tablica 14. Horizontalna analiza najznačajnijih financijskih pokazatelja 35
Tablica 15. Analiza novčanog toka poduzeća Hoteli Maestral d. d. 37
Tablica 16. Pregled žurnalskih prihoda poduzeća Hoteli Maestral d. d po hotelima u 2014. i 2015. godini 38
Tablica 17. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Hoteli Maestral promatrani kroz tri godine 45
Tablica 18. Pokazatelji aktivnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine 47
Tablica 19. Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. 48
Tablica 20. Pokazatelji profitabilnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine 51
Tablica 21. Analiza i ocjena uspješnosti poslovanja određenih turističkih poduzeća 53

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 3. Struktura ukupnih poslovnih rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. 33
Grafikon 4. Struktura ukupnih financijskih prihoda poduzeća Hoteli Maestral d. d.....34
Grafikon 5. Struktura ukupnih financijskih rashoda poduzeća Hoteli Maestral d. d. 34
Grafikon 6. Usporedba ukupnih prihoda, rashoda i financijskog rezultata poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine.....36
Grafikon 7. Analiza novčanog toka poduzeća Hoteli Maestral d. d. za tri godine.....37
Grafikon 8. Prosječna cijena neto pansionske usluge.....39
Grafikon 9. Prosječna cijena izvanpansionske usluge.....40
Grafikon 10. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine 45
Grafikon 11. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine.....47
Grafikon 12. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Hoteli Maestral d. d. za tri promatrane godine 49
Grafikon 13. Pokazatelji profitabilnosti poslovanja poduzeća Hoteli Maestral d. d. kroz tri godine 51